

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izmisi nedelje in praznike, ter valja po pošti prejemal za avstro-ugarske kraljevine za vsako leto 24 K, za pol leta 12 K, za četrt leta 6 K, za eden mesec 2 K. Kdor hodi sam po ulici, valja za celo leto 22 K, za pol leta 11 K, za četrt leta 5 K 50 h, za eden mesec 1 K 90 h. — Za tuje dežele toliko več, kolikor znaša poštnina. — Na naročbo brez istodobne vpošiljatve naročnine se ne odira. — Za znanila plačuje se od peterostopne petit-vrste po 12 h, če se oznanilo enkrat tiska, po 10 h, če se dvakrat, in po 8 h, če se trikrat ali večkrat tiska. — Dopisi naj se izvolijo frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uradništvo in upravnitvo je na Kongresnem trgu št. 12. — Upravnitvo naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila t. j. administrativne stvari. — Vhod v uradništvo je s Vogrove ulice št. 2, vhod v upravnitvo pa s Kongresnega trga št. 12.

„Slovenski Narod“ telefon št. 34.

Posamezne številke po 10 h.

„Narodna tiskarna“ telefon št. 85.

Državnozborska volitev.

Šukljejev povratek v politično življenje se ni izvršil pod srečno zvezdo.

Šuklje je bil, kar je samo ob sebi umevno, izvoljen, toda oddani glasovi govore dovolj jasno, da ni bilo za dvornega svetnika v pokoju prav nikakega navdušenja, da si je pričakovalo, da bo udeležba pri volitvi ogromna že z ozirom na to, da sta »Slovenec« in »Domoljub« na vse pretege rotala svoje somišljenike, da naj skrbe za kar najštevilnejšo udeležbo, da se sijajno pokaže, kako zelo cenijo volilci spreobrnjenega Šukljeja in da se mu da častno zadoščenje za baje neosnovane napade, katerim je bil izpostavljen v zadnjem času s strani bivših svojih političnih prijateljev. In navzlic temu razmeroma tako malo glasov!

Narodno-napredna stranka ni postavila nobenega kandidata, zakaj vedela je dobro, da bi bili duhovniki v tem okraju, kjer je tako malo zavednosti, v vsakem slučaju zmagali. Čemu bi naj torej naša stranka brezuspešno razvnela strasti, razburjala narod in povzročala nepotrebne borbe?

Mi bi lahko, kakor pri drugih volitvah, postavili svojega kandidata, ako ne zbog drugega že zaradi tega, da bi se razvidelo število naših glasov. Mi tega nismo storili, dasi bi naš pri tej priliki sigurno dosegli dosti več glasov, nego kdaj prej. Šuklje ni nikaka potencia več v javnem življenju. Proti njemu postaviti »zählkandidata« — bi značilo, da pripisujemo Šukljeju kako posebno važnost, kar bi pa ni malo ne odgovarjalo dejanskemu položaju. Za našo stranko je vse eno in brez vsakega pomena, ali je poslanec Šuklje, ali pa kak mežnar.

Šuklje ni dobil lahko svojega mandata. Še predno je postal kandidat, je moral čutili, da ga gotovi krogi nič prav ne marajo navzlic

njegovi spreobrnitvi. Proti njemu je bil celo dr. Šusteršič, ki je hotel doseči, da bi se proglasil kandidatom dobrepoljski Jaklič, o katerem je bil prepričan, da bo v njegovih rokah zgolj marioneta in mrtvo, za vse porabno otrodo.

Šusteršič ni mogel prodreti z Jakličem in šele potem se je sprijaznil s Šukljejevo kandidaturo.

Tudi duhovniki niso marali Šukljeja. Kandidirali bi radi kanonika dr. Karlina, toda tudi duhovniki niso prodrli, in tako je postal Šuklje kandidat.

Šuklje je izvoljen, vesel pa ne more biti te zmagave, zakaj število glasov, ki jih je dobil, kaže, da ga celo klerikalni volilci ne uvažujejo mnogo, da ga — prezirajo.

Naša stranka se volitve ni udeležila. Navzlic temu in navzlic živahni agitaciji so duhovniki le z veliko težavo spravili nekaj ljudi na volišče, a še ti s silo prignani klerikalci niso oddali vsi svojih glasov edinemu oficijelnemu kandidatu Šukljeju, ampak so volili raje druge može — nekandidate.

Šuklje je dobil 2492 glasov, na druga imena pa se je glasilo 141 glasovnic.

Na prvi pogled je to pač veliko število. Ako se pa upošteva, da je prilično 8000 volilcev v tem okraju, se pa mera udeležba imenovati naravnost minimalna, saj je prišlo od prilično 8000 upravičencev le dobra četrtina na volišče. Naravnost mlačna udeležba se še tembolj razvidi, ako primerjamo rezultate z zadnjo volitvijo.

Pri zadnjih državnozborskih volitvah je dobil Vencajz, ki se ne more ponašati niti s svojimi niti s tujimi zaslugami, kakor Šuklje, 5411 glasov, torej 2919 več, kakor predvčerajšnjim Šuklje.

A kaj šele vidimo, ako si ogledamo udeležbo po raznih občinah! V občinah, ki imajo po 150, 200

do 300 volilcev, je dobil Šuklje jedva par glasov.

V Zgorju, kjer je gotovo najmanj 150 volilcev, se je oddalo samo 10 glasov, v Mostah tudi 10, v Loškem potoku pa se je od prilično 200 upravičencev udeležilo samo 55. V trgu Sodražici, kjer je gotovo precejšnje število volilcev, jih je Šukljeja volilo samo 27, v Dolenji vasi jih je prišlo za Šukljeja na volišče 30, nad 200 se jih je vzdržalo volitve, na Ježici 23, v Medvodah 43, na Igu 19, pri Dev. Mariji v Polju 19, v Litiji 40 itd.

Spodnja Šiška, ki ima približno 500 volilcev, izkazuje samo 8 oddanih glasov za Šukljeja.

Posebno značilna pa je volitev v Gorenji Šiški. To je velika občina, ki ima mnogo volilcev, ne takih, kakor so pri Sv. Gregorju, nego tukaj so volilci z malimi izjemami prav razumni in zavedni može. Od vseh volilcev v Gorenji Šiški jih je prišlo samo 7 na volišče. A še od teh je oddalo 6 prazne listke in le eden je volil Šukljeja.

Taka izredna ostentativna neudeležba navzlic vsej duhovniški agitaciji je pač zadosten dokaz preziranja, katerega je bil deležen gosp. dvorni svetnik v pokoju s strani klerikalnih volilcev in katerega si je tudi pošteno zaslužil.

Šuklje je dobil dobro lekcijo. Uvidi sedaj lahko, da je še vedno javna prastara resnica, da uskoka, deserterja nikjer ne marajo, da ga ne spoštujejo, ampak prezirajo.

Šuklje, ki se sam proglašala za najimenitnejšega slovenskega politika, za prvi talent na Slovenskem, za moža, ki je več storil, kakor vsi drugi Slovenci, bi moral, če bi hotel biti sam sebi zvest, tak mandat odkloniti. Prestopil je v tabor prejšnjih svojih nasprotnikov in najmanj, kar je mogel zahtevati, bilo je to, da se mu na sijajen način izkaže zaupanje. Sedaj pa taka izvolitev! To je najhujše, kar se je moglo Šukljeju

zgoditi v novi karjeri, da, slabo znamenje za prihodnost.

O socializmu in njegovi bodočnosti.

V zadnjem času so socialistične težnje neobičajno napredovale. Na Nemškem so si socialisti pri letošnjih volitvah izvojevali kolosalnih uspehov. Zato prevladuje ne samo v strankarskih krogih, ampak tudi med paznimi motrilci političnega in socialnega gibanja prepričanje, da je socialni demokraciji določena še velika bodočnost. Zanimivo je, da mnogi prosvitljeni može s svetovnim imenom baš nasprotno sodijo. Najslavnejši sedaj živeči španski pisatelj José Echegaray, ki je obenem tudi politik, je mnenja, da ne bo socializem nikdar zmagal. Ako bi pa kedaj zmagal, bi bil s tem uničen ves kulturni napredek, ki ga je ustanovilo 19. stoletje in katerega bo še oživotvoril 20. vek. Socializem ni ničesar drugega, kakor absolutizem v največji potenci. Noben tiran ni delal toliko na to, da bi uničil posameznika kot takega, kakor socializem. Socializem se je svoje dni že pojavil in je povzročil množico zla in gorja. Jakobinci za časa francoske revolucije so se ravnali po socialističnem sistemu in so hoteli vse po tem prikriti; s tem so oživotvorili ono simetrijo moderne države, koje sledovi se še dandanes lahko opazujejo. In kako je končal ta socializem Jakobincev, ta blaznost enakosti, ta delirij simetrije? Završil se je z vojaško diktaturo Napoleonovo, katere je zopet vrgla človeštvo v najstrašnejšo hlapčevanje...

V socializmu izgine posameznik, uniči se popolnoma. In individualnost je največja pridobitev revolucije. Brez nje bi bili še sedaj v temnem srednjem veku, bili bi brez luči svobode in pravice, katere nas edino vodi in nam omogočuje življenje na našem planetu. Individij bodi svetišče, posvečen hram, kateri bi se

onečastil, ako bi se ga država hotela samo dotakniti. Moda se spreminja in ž njo se bode zavrgel tudi socializem kot nenaravna utopija. Navzlic temu pa se mu mora šteti v zaslugi, da je povzročil s svojim nastopom obilo kritike. Kritika pa, celo taka, ki se izvršuje mala fide, je potrebna, koristna in mnogo izdatna na svetu; ona povzroča, da se nedostatki, na katerih še bolega človeška družba, odpravljajo in da padajo še zadnji okovi, v katere je še uklenjeno človeštvo. Socializem ima dosedaj to zaslugi, da je pospeševal asocijacije.

Ideal bodočnosti je v najvišji meri razvita stanovska združitev, toda samo prostovoljna in neprisljuna asocijacija brez okov in verig zakonodajstva. Socializem pa ni taka asocijacija; sličen je marveč vojašnici, v kateri se vse veličanstvene pravice individualnosti in osebnosti spremenijo v pokorščino napram državi. Mi pa nismo broji in ne številke; naš prosti, ustvarjajoči duh se odlikuje po svoji individualnosti, se ne da ukleniti in rabiti kakor stroj. Na to pa deluje socializem. Z ozirom na to njegovo stremljenje pa ne more imeti prave bodočnosti!

Škof Bonomelli o cerkvi in duhovnikih.

Jeremias Bonomelli, škof v Kremoni, je pravkar izdal imenitno in zanimivo delo, naslovljeno »Novo stoletje«. Ta razprava je velevažna in se odlikuje po nepristranski, pogumni sodbi, po odkritosrčnem stremljenju, moderno kulturo sprijazniti s cerkvijo. Dve tretjini človeštva, pravi pisatelj, ne priznavata Krista kot svojega odrešenika, veliki del tretje tretjine pa se je ločil od katoliške cerkve. In od približno 230 milijonov katolikov — koliko pa jih je katolikov samo po imenu? Kako je temu odpmoči? Z besedo, ne z nasilnostjo! Propoveduje se

LISTEK.

Belokranjci.

Belokranjci žive v mali, komaj 546 km² obsežni (toliko meri namreč črnomaljsko okrajno glavastvo, in Belokrajina je jednaka temu pojmu), od drag in nizkih grebenov razoran ravninici. V nepopolnem polukrogu se spuščajo k nji Gorjanci in kočevski hribi, a tem nasproti ji brani prost dohod širok, vijugast pas, ki ga imenujemo Kolpa...

546 km²! Mala, da najmanjša od upravnih političnih jednot Kranjskega, ako odštejemo Ljubljana (35 km²) kot mesto z lastnim štatom in vendar ima dve na tihem, globoko v svojih sreih med seboj tekmujoči, a na zunaj prijazno širokopodajajoči mesti, Črnomelj in Metliko (Anton Medved, ki je prišel nekdanj belokranjske ovčice, je pristel med naša mesta v »Dom in Svetu« celo Semič), in poleg manjših gradičev od stolpov obdano Kropo, pomnik nekdanjih časov, ko so se še poigravali po kozarščo njegovi lastniki z našimi dekleti. Vse drugo je vas, dolga, ob cesti raztegnjena vas ali pa iz par hiš in koč sestavljena vasica. Tu in tam se ti svetlika nasproti izza

griča belorjavkasto zidovje, in na strehah se rdeči gosposka opeka, na drugem mestu pa se skriva skromno v sencu sadnega drevja spretno iz lesa zgrajena hiša s slamnato, za mahom obrastlo streho. In tam gori sredi gozda opaziš lahko po noči trepetajočo lučko; včasih izgine, pa se zopet prikaže, zdi se ti, da malo dalje kot prej... Ljudje, ki hodijo pozno v noči domov, trdijo, da si svetlojo copernice, dasi dobro vedo, da leži ondi Plavičičev dom...

Med Kolpo, Črnomljem, Kopro in Metliko se vrste njive, travniki in loze, a od Kroke in Metlike se raztezajo tja do Gorjancev sami stelniki. Stelja pri stelji in nič drugega, le tam na robih, tam na krajih kak kostonjev ali hrastov gozdič, kakor da bi jih bilo odmaknilo, odrinilo z rokami mogočno bitje, da bi lažje dihale pod tem jasnim, vedrim nebom, ali pa da bi sonce razgrevalo svobodneje in sigurneje, brez tihih opazovalcev sivo kamenje sredi praproti, da bi drzneje grabilo s smehljajočim obrazom zemeljske soke, in bi se v solnčnem svitu bolj in bolj belila snežnobela kočja posameznih, na stelnikih rastočih brez...

Toda na obodu raste vinska trta od Tanče gore do Radovice (nekaj sester se je ločilo in se naselilo bližje

Kolpe okrog Prelesja, Vinice, Adlešič in Podzemlja); nevidoma se prikrade na eni strani v nižino, na drugi pa se vzpenja visoko v hribe, kot da bi hotela pokazati pogum, češ mene ni strah pred grmovjem! No, Gorjanci ji ne store ničesar, odmaknili so svoje glavice v stran, da bi tem hitreje zorilo božje sonce, odmaknili so jih, da bi prisluhovali neopaženi vinskim duhovom in pravili njihove bajke svojim ljubljencem, one bajke, ki jih je čulo tanko Trdinino uho...

To je belokranjska zemlja, kjer so našli leta 1900. 26.300 pristotnih ljudij. Od teh jih je bilo 25.952 pristotnih v deželah, ki so zastopane v državnem zboru.

Sodevečan Kobe je pisal o svojih rojakih, a njemu so bili pred očmi skoro zgolj Poljanci (prebivalci belokranjske Švice: Predgrada, Starega trga in sosednjih vasi), o belokranjskih vrazah in navadah je poročal Metličan Navratil in o jezikovnih posebnostih adlešički župnik Šašelj.

Čitali ste že o belokranjskem kolu in drugih segah, a nekaj vam niso povedali: kola, zelenega Jurija in ivanjske noči ni več! Tudi vile izginjajo in ž njimi pripovedke; celo naše copernice jahajo le redko še na metlah na Klek,

ki nas gleda ponosno, skoro prezirljivo, in se ne bašejo več v tuje sobe skozi luknje pri ključavnicah.

Neki zlod je razodel našim ljudem, da je onkraj atlantskega oceana lepši, srečnejši svet. Ostali Kranjci so se komaj menili o njem, ko so odrinili od nas že dva, trije može. Nič več kot dva, trije... Kraj je daleč, nepoznan, in nihče ne tvega rad svojega življenja, tudi Belokranjec ne. Pa minilo je osem... deset... petnajst let — pijonirji nove dežele so se vrnili... Niso jih pokopali viharji, ni jih požrlo morje. Čvrsti in zdravi so prišli domov, toda mogočnejši... v žepu jim je žvenketalo 5—10.000 K.

Pravili so svojem o novi deželi, o njeni krasoti in velikem zaslužku. Dva tolarja na dan in še več! Ljudje božji, krščanski, to ni mala reč!

Vse so jim povedali, še več, kot so znali. Gledali so namreč s štirimi očmi... Le o trdem delu, o naporu, o načinu, kako so si priborili denar, niso zinili. Toda kaj vse vam ne pride na misel! Ali vam naj prvi Belokranjec o znoju, smradu, globokih in temnih rovih, če ima črno obleko, čez telovnik zlato verižico, v žepu pa ameriški denar?! Mislite-li, da je pal na glavo?

V Ameriki smo bili gospodje; jeli in pili smo, delali skoro nič in služil denar. Oj, tam ga je v izobilju! Poglejte nas! Ali je ta obleka iz domačega platna, ta klobuk zajčak, ali so ti čevlji podobni vlaškim opankom? Dragi sosedje! mi se vam čudimo, da se hočete pariti na solcu za nič in zopet nič. Vidite: mi se vsedemo v senco pod hruško in počakamo, da dozori njen sad. Saj imamo — hvala Bogu! — denarja dovolj!

Tako so govorili naši Amerikanci. In ko so zapravili, pod hruško sedeč, denar, so se vzdignili v drugič in ž njimi drugi. No, vsi, ki so se vrnili, so bili polni hvale o novih pokrajinah. Vedno več in več jih je odrinilo. Glas Amerike je šel od hiše do hiše. Vsi oni, ki so menili, da si ne morejo opomoči tu, so odšli. Izprva le može, za njimi fantje, počasi ženske z družinami.

To pohajanje Amerike je izviralo izprva iz potrebe. Ljudij je bilo dosti, delavcev dovolj, zaslužek težakov majhen. Na malih posestvih (k večjemu imajo ¼ zemljišča) ni mogla žveti velika rodbina. A če je bilo kje kaj več, je skrbel oče, da je razdelil med otroke. Osebeniki (posestniki same hiše in koščka vrta) se pa že itak niso mogli preživeti z dnevnim zaslužkom.

naj o Bogu, o veri, o nadi na Boga in o ljubezni do njega. Povrniti se moramo nazaj k staremu, živemu krščanstvu! Proč z modo bučnih propovedij, ki so polne praznodonečih fraz in se nanašajo ponajveč samo na posvetne stvari. Ni pa umestno, da se duhovniki bojujejo zoper znanosti. Kristus ni zavrnil vede in umetnosti. Takisto se sv. pismo ne sme smatrati kot pisano z matematično točnostjo. Ali ni baš ta knjiga polna življenja, polna simbolov, metafor in posejije? Človeškemu razumu ni dobro staviti določene meje, ker, kjer ni svobode in živahnega delovanja, tam se pojavi splošna apatija duha in vgnjezdi se duševna lenoba. O razmerju duhovnikov z moderno omiko, pravi Bonomelli, da je duhovnik, ki je sicer dobro podkovan v svetih vedah in v sv. pismu, a nima svetne izobrazbe današnje človeške družbe, cerkvi, kakor javnosti občešodljiv. Nevednost je največja škodljivka veri in cerkvi. Čast cerkve zahteva, da duhovnik ni ignoran. Duhovniki na deželi se pred vsem naj čuvajo brezdelja in lenobe ter se skrbno ogibajo s svojim dostojanstvom prikrivati osebne napake in slabosti, češ, »jaz zem duhovnik, mene mora vse spoštovati, meni se mora vse pokoriti.« Duhovnik, ki misli, da je zadostil svoji dolžnosti, ako je opravil mašo in druga cerkvena opravila kakor spoved, krst itd., je v zmoti. To ne zadostuje; duhovnik naj bude kot oče med otroci, od vseh ljubljen in spoštovan. Nikdar pa se naj ne da zapeljati grdi pohlepnosti po denarju, katera uniči vsako versko čustvovanje. Nadalje pravi škof Bonomelli doslovno: »Menije mučno, jaz to priznavam odkrito, ako vidim duhovnika, ki se vrže v politično vrvenje in se udeležuje volitev, s katerimi v tesni zvezi je toliko osebnih koristi, toliko jeze in sovrašstva, toliko obtožb in strankarskih obrekovanj. Duhovniška sukna se pri tem zmečka, ako se ne strga docela. Duhovnika v pravem duhu Kristusovem smatram kot moža miru in očeta vseh. Zato se on naj ne vmešava v politične borbe. Naj ne podpira te ali one stranke, tega ali onega kandidata, ker dušni blagor tega ne dovoljuje in njegov dušnopastirski in očetovski poklic se ne more strinjati s takim postopanjem. Ali si čul škof Bonaventura, te zares apostolske besede svojega sobrata v Kristusu? Kaj pa učiš ti in kaj počenja pod tvojim pokroviteljstvom posvečena duhovniška družal?!

Boj med tirolskimi klerikalci.

Povedali smo že, da so kardinal Katschthaler in oba tirolska škofa odredili posebne molitve po vseh cerkvah za pomirjenje med katoliškimi konzervativci in krščanskimi socialisti. To je najznačilnejši pojav v katoliški organizaciji, kjer bi naj vladalo geslo: »ljubi svojega bližnjega, kakor samega sebe.« Kako daleč je dospel strankarski fanatizem med klerikalci, pojasnjuje sledeči slučaj, ki ga je prinesel list »Tiroler«: »Neki konzervativni dekan je prišel v W. k svojim sorodnikom. Ondotni krščansko-socialni župnik ga je sprejel najljubeznivejše ter ga bogato pogostil. Ko pa zagleda dekan pri župniku glasilo krščanskih socialistov, »Brixener Chronik«, vzame list v roke ter — pljune nanj! In to pred očmi svojega dobrega gostitelja. Noben pobal ni se ne spozabil tako daleč. Časopisje obeh klerikalnih strank se pobija na najostudnejši način. Ne prizanaša se niti ugledu duhovnikov niti veri. Proti taki podivjanosti pač ne bodo pomagala pastirska pisma vseh treh škofov. Z njimi se bo razpor le še bolj zanesel v zadnjo gorsko vasico. Prižnice bodo tudi za pobožne Tirolce v bodoče le politične tribune. Nam je pač vseeno, ako se črni bratci na Tirolskem pošteno lasajo, povedati smo hoteli le našemu »Slovencu«, da je prepričan in bojeviti tudi tam, kjer ni »pregrešnih« liberalcev.

Vstaja v Macedoniji.

Vedno bolj se bliža nevarnost, da napoči vojna med Turško in Bolgarsko. V turških poslanskih krogih smatrajo za edino magočo rešitev macedonske krize, ako turške čete prekoračijo bolgarsko mejo. V političnih krogih opazujejo dogodke na Balkanu kot skrajno usodne ter se splošno sodi, da je vojna med imenovanimi državami neizogibna. Iste nazore imajo tudi v dunajskih političnih krogih. Velešile pošiljajo vojne ladje v Sredozemsko morje. Tako imata svoje brodograditve tam doli že Nemčija in Italija, a tudi Francija je odredila takoj poslati 4 vojne ladje v varstvo Francozov v Macedoniji. — Po turških uradnih poročilih so se vršili zadnji čas sledeči boji: dne 5. in 6. t. m. sta se borili v okraju Monastiru dve ustaški četi; ena četa je izgubila 22, druga pa 27 mož. Na planini Viču sta bili baje dve vstaški četi popolnoma uničeni. V vasi Rakne (solunjski okraj) so vstasi z dinamitom razstrelili več hiš ter umorili krajevne predstojnika. Konzularna poročila pravijo, da je v okraju monastirskem 80 do 100 vasi požganih in opustošenih, v okraju Kirkilise pa 20 do 30 vasi. — Na železnici v Drino-

polju med postajama Čobankoi in Koimesedid se je razpočila bomba ter razdajala progno na več metrov. — Ameriški Macedonci se zbirajo v polk ter odrinejo pod vodstvom nekoga bivšega bolgarskega poročnika na pomoč bratom v domovino.

Politične vesti.

— Državna podpora vsled ujm prizadetim krajem. Danes izide cesarska naredba, ki dovoljuje 15 milijonov kron državne podpore prebivalstvu v deželah, ki so bile prizadete po elementarnih ne-zgodah. OI teh dobi Češka 6 milijonov, Šlezija 3 milijone in Galicija 2.900.000 kron.

— Manevri v Galiciji. Nad vojvoda Fran Ferdinand je prišel v Chlopy. Za sijajen sprejem cesarja je že vse pripravljeno.

— Zoper pridržanje tretjeletnikov v vojaški službi sta se izrekla občinska zastopa v Gradcu in Welsu.

— Trgovinske pogodbe. Tozadavne razprave med Avstrijo in Nemčijo se bodo pričele v najkrajšem času v Berlinu. Med Rusijo in Nemčijo se bodo razprave kmalu završile.

— Za hrvatsko poveljevanje se je začelo gibanje po celi deželi. Hrvatska opozicija je edina, da imajo hrvatski polki po § 2. zakona XL 1868. in po § 1. zakona XLI. pravico do hrvatskega poveljevanja. Opozicija ne bo tega vprašanja razvila, ako ostane poveljevanje nemško, toda stoji pa tudi na zakonitem temelju, da so hrvatski polki skupni le z monarhijo, ne pa z Ogrsko. Bati se je, da se bo gibanje za hrvatsko poveljevanje razširilo z isto nagloto in odločnostjo po celi deželi, kakor se je razširilo gibanje za fi naučno samostojnost.

— Bukovinski deželni zbor se je otvoril včeraj z življenjskimi na cesarja.

— Puntvojakov-tretjeletnikov. Kakor poročajo madjarski listi, se javno punta vojaštvo pri topničarjih v Kološvaru in pri 46. pešpolku v Szegedinu.

— Častniška zarota v Srbiji. V Nišu in Belgradu so zopet zaprli več nižjih častnikov. Novo zaroto so razkrili v Kragujevcu. Za prte častnike so prepeljali v belgradsko trdnjavo. V Nišu je cela garnizija na strani zarotnikov ter se je bati, da vdere v Belgrad ter uprizori z ondotno garnizijo klanje.

— Bolgarski knez Ferdinand je prišel v hudo nasprotje s Cankovisti. Vse Cankoviste je dal knez odstaviti z državnih služb. Okoli kneza so strogo varnostne odredbe in vsaka straža se preišče, preden se sme približati knezu.

— Bavarska princa Ludvika in Arnulfa sta imenovana generalnim feldmaršalom.

Dopisi.

Iz Moravc. Tri leta je že preteklo, odkar se je začelo govoriti, da se otvori v Moravc trirazrednica, a danes imamo vedno šole — dvorazrednice. Čuje se, da bodo vprašali še županstvo in Drtiji in Pečah, ako ste zadovoljni z otvoritvijo III. razreda, akoravno sta oba župana v okrajnem šolskem svetu. To je že škandal! Tam, kjer se ljudstvo za šole ne poganja, se jim iste ponujajo, z nami se pa postopa ravno nasprotno, torej krivično. Stariši, ki žele, da bi se njihovi otroci nekoliko bolje izobrazili, so skrajno nezadovoljni s tem ravnanjem. Pri tako velikem številu otrok, kakor jih je v moravški okolici, pa ne bi bilo vsaj trirazrednice? Naši otroci so ravno tako potrebni šole, kakor kruha, toda nekateri organi tega ne razumejo oziroma nočejo razumeti. Radovedni smo, kje tiči vzrok? Potrpežljivost nas je minila, in zahtevamo, da se III. razred, kakor hitro mogoče, otvori.

S Koroškega. Kolikor redki so glasovi, ki dojdejo od severne meje naše Slovenije v slovensko ljudstvo, toliko bolj nas veseli vsakojaki pojav v narodnem življenju za svoj obstanek se borečih koroških Slovencev. Radi tega nas iznenadi prav radostno vest, ki jo donajamo danes. V Brnci, mali a mični vasi pri Beljaku, vrvelo je že dokaj časa nekaj skrivnostnega. Kaj je bilo, doznali smo 6. in 8. septembra, ko so nam brnška dekleta in brnški fantje predstavljali narodno igro »Divji lovec« v prostorih A. Poglič-a. Igre posrečila se je popolnoma in s tem je mnogo rečeno. Skromni čisti dobicek pa so namenili vrli diletantje v nabavo nekotnih tamburaških instrumentov, ki jim še primanjkujejo do popolnega tamburaškega zbora, katerega mislijo Brnčani ustanoviti v kratkem. Tako si bodo priborile Brnce čast posedovati eno prvih tamburaških društev. — Vivat, crescat, floreat! — mn. —

Važnost ljudske izobrazbe.

Da so klerikalci bili in bodo nasprotniki šole, to ni nič novega. Pa tudi med naprednimi strankami je žal tudi le preveč takih, kateri se nečejo sprijazniti z mislijo, da je šola t. i. ljudska izobrazba prvi in zadnji pogoj za obstanek naprednih strank, poleg tega pa edini temelj ljudske blagostanje. Narod brez zadostne izobrazbe hira in peša ter postane vsled tega podlaga tujevi peti dočim se pa narod, kateri v izobrazbi napreduje z duhom časa, postavi na lastne noge ter si pridobiva s pomočjo šole vedno novih moči, da mu je mog čest tekmovali z drugimi naprednimi narodi. Z ozirom na to dejstvo je pa posebno še naš retni narod potreben največje naobrazbe, zakaj omika in blagostanje sta tesno združeni med sabo; kjer pojema omika, tamkaj gre tudi blagostanje narodovo rakovo pot. Da je temu res tako, nas je poučil zopet Poljak dr. Stanislav Trzeziak v svoji socialni študiji: »Prosveta in blagostanje«.

T stinje krogom, ki poudarjajo, da

odvaja šola ljudi od dela, kaže avtor revščino, ki kraljuje v nižjih, neomikanih galiških slojih. V revnih kočah, ki so kar naravnost škandal in sramota za človeštvo, stanujejo ljudje skupno z domačimi živalimi. Vsi ti reveži na duhu in telesu se z največjo voljo ne morejo povspeti do boljše eksistence, ker jim manjka omika. Energijo, navdušenje do dela je mogoče vzbuditi pri takih slojih le s pomočjo šole. V industriji ima delo inteligentnih in omikanih delavcev vse drugačne, boljše vspehe kakor pa enako delo analfabetov.

Na Anglaškem, kjer stoji omika ljudstva na visoki stopinji, proizvede reko 3 delavci v bombaževni industriji enako delo, kakor 13 delavcev v Italiji, kjer je ljudska izobrazba na nizki stopinji. Ruski delavec proizvede 50 ton železa v istem času, v katerem producira nemški delavec 370 ton! In to vse edino le zaradi tega, ker stoji v Nemčiji ljudska izobrazba na zelo visoki stopinji.

Statistika dnin dokazuje, da imajo delavci, kateri znajo čitati in pisati, višje dneve, kakor pa analfabeti. Kakor kaže statistika tovarn v Moskvi, so prejeli alfabeti 50% več plačila, kakor pa analfabeti.

In delodajalci vedo predobro, zakaj dajo izomikanemu delavcu večjo plačo; njegovo delo je boljše, prihrani več na materijalu in pri slučajnih diferencah se z njim mnogo laglje pogovoriti, kakor pa z neomikanimi ljudmi.

Omika naroda pa ne vpliva samo na materijelno stran, ampak posebno blagodejno še na moralno.

Med 1264 osebami, ki so bili v letih 1836 do 1838 v Newcastlu sodnijsko obsojeni, jih je bilo 447, ki niso znali ne čitati in ne pisati, 233 jih je znalo samo čitati in le 30 jih je bilo, kateri so znali dobro čitati in pisati. Čim bolj se na Anglaškem množe šole, tembolj se zmanjšuje tamkaj število hudodelstev. Leta 1842 je bilo 31.309 hudodelstev, leta 1875. 15.500 in leta 1894. pa samo še 5000. V istem času je naraslo število šolskih otrok od 11,2 milijona na 5 milijonov. V Španiji imata provinciji Leon in Lugo boljše šole, kakor v ostalih provincijah in ljudstvo teh dveh provincij tudi ni klerikalno kakor drugod; ti dve provinciji sta tudi bolj obljude, kakor katerakoli provincija in vendar sta izkazali med vsemi španskimi provincijami najmanj hudodelstev; v teh dveh provincijah tudi ni demoralizujočih bojev z biki.

Velik vpliv ima ljudska izobrazba tudi na zdravstvo. Potreba ljudske izobrazbe se kaže posebno pri epidemijah, zakaj na kolikor nižjem stališču izobrazbe stoji ljudstvo, tem manjše zaupanje ima do zdravnikov. Kakor dr. Stanislav Trzeziak sam konstatuje, je med gališkimi kmeti nezaupanje do zdravnikov tako veliko, da smatra gališki kmet zatiralca kužnih in nalezljivih bolezni za zatiralca vere!

Prav nič boljši od gališkega kmeta ni tudi naš kmet, ker stoji, kakor se je s številkami dokazalo, skoro na podobni nizki stopinji izobrazbe kakor gališki kmet. Naši klerikalni ljudski osređevalci ga hočejo rešiti pogina z ustanovitvijo raznih konsumnih društev in pa —

— Dalje v prilogi.

Čim bolj pa je ginil pri naših ljudeh strah pred daljnimi kraji, pred nepoznano zemljo, pred širokim in globokim morjem, tembolj so se selili. Kdor je spravil skupaj za vožnjo, je pokazal Belokrajini hrbet, če tudi ne za zmerom. Ko so bili možje in mladeniči tam, so šla dekleta za njimi, da zadoste svojemu naravnemu poklicu in se pomože, kajti ženinov ni bilo tu. Tam pa se je pomozilo v nekaj tednih vse, staro in mlado, lepo in grdo, šepaste in grbave, kozave in škilaste.

Nekim je bila sreča mila; pridobili so si hiše in potegnili družine za seboj. Jemali so ostale v hrano in stanovanje. Njihovemu vzgledu so sledili drugi. Vedno več Slovencev je prihajalo. V tujini pa ne zahaja rad človek k tujcu, posebno če ne razume njegovega jezika; tudi se rad pomeni o domačih logih. Iz potrebe so vznikli v Ameriki domači trgovci, mesarji, krčmarji, stavbeniki, rokodelci in drugi. V staro domovino je bilo treba pošiljati čisto kako pooblastilo in drugo, kar zahtevajo zakoni. Tisti, ki so bili bolj veščji pisanja, so se nastanili kot neke veste notarji in preskrbljevali pri konzulatu legalizacije.

Stvar, ki je izšla iz potrebe, je prišla polagoma v modo. Koliko odstotkov izseljencev v Ameriko daje

Belokrajina, se vidi iz sledečih podatkov: l. 1890 so nas našli 28.460 (prisotnih namreč), deset let pozneje pa 26.300. Število prebivalcev je palo v teku desetletja za 2160 ali v odstotkih za 7.59%. Leta 1890. jih je prišlo na km² 52, l. 1900 pa 48. Nas se je polastil nekaj morbus americus. Polovica se jih izseli gotovo brez sile, vsled nekoga notranjega nagona. »Ta in ta je tam . . . pojdem pa še jaz.« Brat potegne za seboj sestro, oče sina, oba vso družino. Amerika jim leži v krvi. Prej so smatrali to pot za nekaj hudega, silnega, kar se ne podstopi vsak. Gledali so odhajajoče s solznim očesom in se poslavljali dolgo, dolgo od njih. In ko so izginili izpred njih, so zmajevali z glavami in ugibali: »Bog ve, kako jim bo . . .« Nikdo ni vedel o onih krajih kaj določnega, sigurnega, sama ugibanja — in ta negotovost jih je vznemirjala. Odhajajoči so jemali slovo po sosednjih vaseh teden prej in tisti večer pred odhodom so naredili večerjo. Povabili so sorodnike, prijatelje in znance . . . V Ameriki so se vedno spominjali domovine, pisali so topla pisma, da jim naj bi bila sreča vsaj toliko naklonjena, da bi umrli doma; v tujini da je težko umreti. Zdaj so se privadili tudi grobov onkraj morja. Brez slovesa in brez strahu od-

hajajo, kot da bi šli samo do Vrbovskega na Hrvaškem.

Doma ostajajo ženske z otroki. Širom Belokrajine je redka kmečka hiša, kjer bi ne imeli koga v Ameriki.

In korist? Ničevna je.

Sicer prihajajo mesec za mescem lepe vrste denarja iz ameriških krajev. Toda pomisliti moramo: 300—400 K zatroši vsakdo za vožnjo. Te gredo z njim iz domačih krajev. Najboljše delavske moči zapuste domovje. Slabiči in pohabljeni ne dosežejo ničesar niti v Ameriki. Mnogi izmed njih ne vidijo več domačije, tisti, ki pridejo nazaj, so večinoma nesposobni za delo doma. Nekateri nočejo iz namišljenega ponosa na polje, lenarijo okoli hiš in najemajo tuje, nekateri, izmučeni od napornega dela v rudnikih (naši izseljenci so večinoma rudarji), si žele strastno počitka, nekateri se vrnejo z boleznijo ali s pohabljenim udom. Temu ne veljajo roke, onemu noge.

Prva stvar, ko pride naš Amerikanec domov, je, da podre staro, leseno hišo in začne zidati novo v veliko večji meri, kot je bila prejšnja. Do velikih stavb dobe veselje v Ameriki. Ves denar, kar ga prineso s seboj, zazidajo (zemljišča si redko kedaj nakupijo) in po navadi ne morejo niti dovršiti zidanja. Tu jih čaka ali posojilo ali —

nazaj v Ameriko. Predno se povrnejo, je poslopje zopet v slabem stanju. Praznih hiš stoji namreč polno. Ljudje so v Ameriki, nikogar ni, ki bi jih popravil in bival v njih.

Koliko da pomaga Amerika, se je pokazalo najbolj, ko je uničila trtna uš docela vinograde. Dokler ni posegla država pod rame, se ni mogel ganiti naš kmet.

Rekli smo: možje, oziroma moški odhajajo v Ameriko. Doma ostale ženske ne morejo gospodarstvu kaj; njive ostajajo ali neobdelane ali slabo obdelane, in še to z dragim novcem, ker so poskočili vsled pomanjkanja ljudi težaki s ceno. Z vinom se ravna po običaju dedov (Belokranjec je sila konservativen in velik Tomaž), košenice se čistijo slabo. Rodovitnost pada . . .

Mislil bi, da vpliva svobodna Amerika v politični smeri dobro na naše izseljence, toda ameriška svobodomiselnost se jih ne prime. Kot tuji odidejo, kot tuji pridejo. Ponižnost in sveta pokorščina sta se jim zajeli pregloboko v meso. Sicer jih pa čakajo tudi na ameriških tleh skrbno nastavljene mreže mnogobrojnih bratovščin, ki jim kažejo svet v takovi luči, kakor si same žele . . . V narodnem oziru se vračajo skoro bolj mlačni, kot odhajajo. Vsaka druga beseda jim je »o yes«

in kaka angleška kletvica. Nekateri se delajo, kakor da bi težko razumeli jezik svojih rojakov, češ: »Bogme sem več pozabil po naše — —.« Pravijo tudi, da se ne pride nikamor z našim jezikom . . .

Tudi na naravnost vpliva Amerika ne glede na to, da se priučijo tamkaj naši ljudje marsičemu. Ker ni mož doma, pričenjajo ženske ljubavno razmerje z drugimi, celo »nedoraslimi« fantalini. Dokler je bilo vino (in zdaj ga je zopet), so bile zidanice pogostokrat templji proste ljubezni.

V domovino vrnivši se možje najdejo pri hiši čisto mesto treh pet otrok. Prične se spor, brezdelje in posedanje po gostilnah. Nikdo se neče truditi za tuje otroke . . .

Belokranjec ni bil doslej pijanec, v zadnjih časih pa raste nagnjenje do pijače. Mesto doma žgane slivovke umejo uporabljati že špirit . . .

In Belokrajina izgublja svojo meh-koto; nekaj trdega, odurnega lega nanjo. Le tam na bregu Kolpe, kjer se še niso navadili v toliki meri na Ameriko, se skriva v kakem kotu njena poezija. S srbskih zemelj smo se naselili semkaj in živeli kot ljudstvo samo zase. Poznali nismo niti Boga, niti hudiča. Bratom onkraj Gorjancev smo rekli Kranjci (ti so nas nazvali za

do se ne smeje? — s splošno voljno pravico. Večjega kontrasta si ne moremo misliti kakor našega neobraznega in alkoholu udanega kmeta in pa splošna volilna pravica. Šel dajte ljudstvu, šol in pa dobro plačanih učiteljev. Če ste istiniti prijatelji ljudstva! Kakor riba vode, tako je potreben naš kmet, šole in jokler ne bo deležen v polni meri ljudskošolskega peuka, toliko časa bo udan alkoholu in se vam bo, liki galitski kmet, trumoma izseljeval v Ameriko, navzlic raznim konsumom, če hočete tudi navzlic splešni volilni pravici. In kaj pa v Ameriki? Goraj smo dokazali, koliko je vredno delo alfabetov in analfabetov. Ker je naš kmet v primeri z drugimi neomikan, dobi v Ameriki najslabše in najtežje delo, če ga sploh dobi. V par letih se povrne v domovino ves stradan in izžet. Kdo je kriv tega? Ničče drugi, kakor naši klerikalni ljudski osrčevalci, ker mu ne priroščijo zadostne izobrazbe.

Hvalevredno moramo zato pohvaliti vsako stremljenje za poravnajo omike. S tem mora iti roka v roki izboljšanje našega šolstva. Dal, da se to važno delo ni začelo že pred desetletji. Ko bi se bilo to zgodilo, bi danes klerikalna obstrukcija v kranjskem deželnem zboru zaman zadrževala povišanje učiteljskih plač. Upamo pa, da ne bo dolgo, ko bo vsrajnost vseh stremljenj po napredku, ki bočajo dati našemu narodu počteno plačanih učiteljev in zadostno število šol, ko bo ta vsrajnost razrušila klerikalno obstrukcijo in dala narodu, kar mu gre, namreč: šol, šol in zopet šol, kaj? Ljudska izobrazba je edini vir ljudskega blagostanja.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 12. septembra.

Kranjski deželni zbor.

Program za otvoritev deželnega zbora dne 22. t. m. je naslednji: Ob 10. uri maša v stolni cerkvi, ob 11. uri blagoslovljenje deželnega dvorca, ob 12 uri pričetek seje. Ob enajstih se bo klical božji blagoslov na novi dvorec, opoldne pa se začne obstrukcija. Bujimo se, da bodo s tem božji blagoslovi nekako blamirani, ker se koj v začetku pokaže, da ti blagoslovi niso nič pomagali. In sicer se to pokaže prav na katoliških moških, ker bodo ti delali obstrukcijo. — Če se v zadnji uri ne premislijo.

V veliki stiski je bil pred nedavnim časom dr. Janez Evang. Krek, v taki stiski, da je že hotel — pobegniti v Ameriko, da se iznebi svojih plačilnih obveznosti. Krek je sicer nestrpen in nad vse bojevit fanatik ali koristolovec in zato je še danes ravno tak revež, kakor tisti dan, ko je prejel blagoslove. Krek je pošten človek ali dasi „organizira“ naš narod na žive in mrtve, dasi piše debele knjige in dolge članke, kako se more narodu pomagati do bogatstva, vendar nima o gospodarskih stvarih niti pojma. Nam niti v sanjah ne prihaja na misel, da bi dr. Kreku

(Hrvate), a kar se vbija na desni strani Kolpe, to so nam Hrvati. Mi pa smo sami zase, samo naša narodna poezija (pa tudi jezik, zlasti naglas) priča, od kot da smo. Odrpite Štrekljevo zbirko in berite belokranjske narodne pesmi! Prvi pogled vam priča, da niso vzrasle na Slovenskem, samo še vzhodnoštajerske lahko primerjate z njimi.

Pohajanje tujih dežel nam je ugrabilo skoro čisto že belo obleko, odkoder smo dobili ime. Po drugem pa preže Kočevarji na hribih. Leta 1900 so jih je oglasilo baje, kakor pravi uradna statistika, v črnomaljskem okrajnem glavarstvu 926 z nemškimi občevalnim jezikom, od teh jih pride na črnomaljski sodni okraj 908. Kje so jih le vzeli? Ali menite, da je Planina tolika? Morda pa daje šulferajnska šola s pravico javnosti na Mavslenu ondodni okolici nemški značaj? S kom pa občujejo v nemščini, ko je vendar ves tamošnji promet osredotočen na Belokranjsko? No, zato že skrbi birokratizem in je skrbel vedno, tudi če smo imeli slučajno glavarja, čegar slika z životopisom je prinesel kak slovenski list.

Zdaj čakamo še železnice. Ž njo dojdejo novi, tuji ljudje, ž njo pride vse tisto, kar občudujete pri Zupančiču . . .

A. R.

očitali njegovo revščino ali dejstvo, da se je mož zadolžil za kakih 20.000 gld., to je vendar dokaz, da ne vé, kaj je denar in kako se mora gospodariti. Ne, da bi bil Krek zase napravil dolgove in denar porabil. Ne! Pač pa je pri katoliškem delavskem stavbinskem društvu prevzel obveznosti za 20.000 gld. in tudi — obvisel. Te obveznosti so spravile siromaka v strahno stisko. Plačati ni mogel, posojila tudi ni mogel dobiti. V tem res obupnem položaju je hotel pobegniti v Ameriko. Različni prijatelji — kakor čujemo tudi dr. Žitnik — so mu v tej stiski priskočili na pomoč. Kako se je stvar poravnala, nas ne zanima. Nismo je omenili, da bi dr. Kreku osebno kaj predbacivali. Prišel je v ta položaj, ker je vzlic vsem študijam, ki jih je posvetil nacionalni ekonomiji in sociologiji ostal popolnoma nepraktičen in naivno neveden kakor kak lemenatarček. Samo naivnež prve vrste more prevzeti plačilne obveznosti, glede katerih mu mora zdrava pamet povedati, da jih tudi pri najboljši volji ne zmaga. Dr. Krek sploh ne ve, kaj je denar in kako naj se gospodariti. V aktih deželne sodišča v Ljubljani je dobil dokaz za to. Krek je svoj čas v Kropi ustanovil konsum, ki ni rodil drugega sadu, kakor da je bilo nekaj konsumarjev zaprtih, ker je njihovo društvo prišlo v konkurz. Temu društvu je dr. Krek dal 1000 gld., katere je seveda sam vzel na posodo. Sodišče je dr. Kreka vprašalo, čemu je dal konsumu ta denar in v kak namen, ali kot posojilo ali kot darilo, a dr. Krek tega — sam ni vedel. To stoji črno na belem v sodnih aktih. Dal je denar — in 1000 gld. niso mačkine solze — kako in čemu pa ga je dal, — tega sam ne ve. In pri katoliškem stavbinskem društvu je ravno tako „notri padel“, tako hudo, da se najbrže nikdar več ne izkoplje. Pomilujemo dr. Kreka resnično, ker ni sebičnež in koristolovec. Zakopal se je v te razmere, ker je mislil, da pametno in racionalno postopa, da se vse gladko razvije, da se mu ni bati nikake izgube, seveda se je hudo — zmotil. In ta zmeta je vzrok, da smo stvar sploh omenili, kajti vzpričo teh zmot se mora vsakemu vsiliti mnenje: Kaj ta dr. Krek, ki sam tako otročje nerodno in brezpametno gospodari, ta mož naj slovenstvo gospodarski organizira, ta nam pokaže pot do blagostanja, naj nas uči umnega gospodarstva, ko je vendar samega sebe spravil v najžalostnejši položaj? Sicer je pa usoda tistih zadrug, katerih duševni očje je dr. Krek, ravno taka kakor je usoda dr. Kreka samega. Konsumi gredo drug za drugim v konkurz — dr. Krek pa je hotel iti v Ameriko in se je le slučajno in tudi le navidezno rešil.

Ljudskošolski otroci in Marijine družbe. Z dežele se nam piše: Med raznimi, po škofu Bonaventuri v življenje poklicanimi in nepotrebni društvi, so tudi „Marijine družbe“. Kakor druga, tako je tudi te naš vladika zbudil k življenju v svoje agitatorične namene. Ti možeh se ne da vse zlepa opraviti; pa naj pomagajo ženske, oziroma otroci. Ne pečali bi se s temi že več ali manj v spranu se nahajajočimi in že davno odcvelimi devicami dvomiljive vrednosti, da ne zavajajo v svojo sredo tudi šolskih otrok. Da ni v teh društvih vse čisto in nedolžno, to nam pričajo vsakdanji dogodiljaji širom naše domovine, očitni pa tudi širji javnosti prikriti, ki so živa priča ne prevelike morale, da ne rečemo hujšega, in ki so prejasna slika o sredstvih, ki služijo naši prečastiti duhovščini v dosegu njenih smotrov in umazanih špekulacij. In v te družbe jemljejo se tudi otroci, obiskujoči ljudsko šolo. Če nas vse ne moti, je sploh in strogo prepovedano učencem in učenkam srednjih kakor ljudskih šol biti član te ali one družbe. Kakor se vidi je pri Marijinih družbah izjema. Pa kaj hočemo, te družbe vodijo vročkrvni, bojaželjni kaplani, pred katerimi ima rešpekt tudi naša višja in nižja šolska oblast. Kdor je že kdaj opazoval vse početje teh Marijinih devic in devičarjev, temu je jasno, — ni mu

treba biti bogvedi kako duhovit — da je vse le humbug, licemerstvo in hinvščina. Če opazujemo te device in devičnike med kakim cerkvenim opravilom, tedaj vidimo navidezno pobožao, hinavsko farizejsko zavijanje oči, iz katerih se bere hudobija in frivolnost. Njih oči, namreč neskaženih devic, se obračajo pohotno za vsako kretajo mladega kaplana „luštnega“ gospoda Franca. In med to sodrgo nahajajo se še nedolžni otroci. Njih čista srca se počasi navzemajo tega strupa, ki se javlja v poznejših letih. Pa ne samo to, vsak otrok, ki vstopi v družbo napravi pred oltarjem nekako obljubo ali prisego. Kakor znano, se jih veliko izneveri tej prisegi v poznejših letih in slišati je potem ne posebno las-kave opombe o tem in onem in kar nemalo prispeva k dobri morali našega nadvse pobožnega ljudstva. Pa ne samo to. Pomislimo samo, kakšne pojme imajo taki ljudje o prisegi, ko so prvo prisego, storjeno pred oltarjem, prelomili. To da misli in misliti. Kaj pomagajo vzpričo tega vsi dobri nauki v šoli? Taki otroci postanejo nekako ošabni, da so nekaj več od svojih sotovarišev, češ: „jaz sem v družbi, ti pa nisi!“ Še celo proti učitelju hočejo kazati nekako potentnost, domišljevale si, da se jim ne more nič zgoditi, saj so v zavetju gospoda kateheta. Pri gotovih cerkvenih svečanostih se taki otroci odtegnejo skupni vdeležbi in se priklopijo družbenim vrstam z družbenim znakom. Če učitelj takim zapove, da se imajo s šolarji vdeležiti svečanosti, tedaj se ti nekako ironično-zaničljivo zasmejo, češ: „kaj nam moreš?“ To je tisto, kar se imenuje disciplina. Ne samo, da se ta pokaže v obliki renitence pri omenjenih otrocih, ampak preide ali vsaj več ali manj vpliva na druge in to ne brez poudara, kajti pri otrocih se zbudi čut, da se ne postopa nepristranski in da imajo oni nekake predprave. Če je pa to v interesu šole, potem je pa sploh vse in ni treba več jadikovati o slabi disciplini šolske mladine. Tudi to ne sme ostati tajno, da zbuja vse to pri stariših otrok in otrocih samih, ki niso udje Marijine družbe, sum, da veroučitelj objektivno ne postopa pri klasifikaciji iz verouka. Pri podivjanosti skrajno fanatične mlajše duhovščine se ni čuditi temu, ako loči otroke v dve vrste, v ovce in kozle. Ni neopravičen sum, ki se je jel zbuhati pri tem in onem očetu, da je katehet pristranski, ker ne pusti otrok pristopiti družbi. To je tudi povod, da tjansem otroci stariše nadlegujejo, da jih vpišejo, misle, se mi ne bode treba učiti in vendar bodem imel dober red iz verouka. Tudi to je prispevek k slabi vzgoji in lenuharjenju. In tako bi se dalo še to in ono navesti v podkrepiljenje slabega vpliva Marijinih družb na šolo obiskujočo mladino kot tako in poznejše iz tega izvirajoče nasledke in demoralizacijo. Da bi oblasti posegle vmes in to strogo prepovedale, tega ni pričakovati in tudi ne pričakujemo. Pač pa se obračamo na očete in matere, da premislijo vse to in tako obvarujejo nedolžno mladino pred poznejšimi, iz Marijinih družb izvirajočimi pogubnimi nasledki.

Cerkev — vsem narodom pravična. „Naša Sloga“ priobčuje pismo, ki so ga župljani v Kanfanaru odposlali škofu Flappu v Poreču radi brezobzirnega postopanja tega cerkvenega dostojanstvenika z ogromno večino župljanov kanfanarskih. Pismo je polno grenkobe in boli. „Naša Sloga“ spremlja to pismo z daljšim izvajanjem, iz katerega posnemljemo: Blagopokojni biskup Dobrila je vabil v škofijo svečenike iz sosednjih slovenskih dežel, ali pa je podpiral mladeniče iz lastne škofije, da so dovršili šolanje. Biskup Glavina je hotel pomoči narodu in svečeništvu s tem, da je ustanovil konvikt v Kopru, kjer naj bi se vzgajali italijanski in hrvaški svečeniki. Sledil mu je — Flapp! Ta se je zavzel za vso dašo za vzgojo mladine v koperskem konviktu. Ali ta mladina ni bila naša, to so bili skoro izključno italijanski mladeniči. In taki so menda tudi danes govenci v onem konviktu. Za hrvaške vernike v škofiji poreško-puljski ne skrbi nikdo. Tako vidimo danes po hrvaških župnijah in kapelanijah mlade

svečenike, gojence konvikta v Kopru, ki ne znajo ni besedice hrvaški, ali pa govore ta jezik tako, da mora človek bežati, ko jih je čul. Dogaja se tudi, da mora škof še tisto malo naših svečenikov, kar jih je še, često premeščati: bodi da mora to iz nujne potrebe, bodi, da tako zahtevajo naši narodni nasprotniki, ki ne trpe nikogar, ki jim ni slepo pokoren. Tako se je zgodilo nedavno ravno v Kanfanaru. Vsem priljubljenega svečenika Hrvata je škof premeštil in je poslal v to hrvaško župnijo italijanskega duhovnika, ki ne zna ni besedice hrvaški! To premeščenje je povod gori omenjenemu pismu župljanov in Kanfanaru škofu Flappu. Ni treba še le praviti, da ostane tudi to pismo glas vpjočega v puščavi: srce presvetlega v Poreču je nepristopno klicem užaljenega naroda! Njegovo uho ne čuje teh klicev, ker mora slušati želje svojih zaveznikov in somišljenikov med laško signorio.

„Novi boji“. Piše se nam iz Škofje Loke: Pogodili ste resnico, ko ste rekli, da čakajo naprednjake po zadnji sinodi novi hudi boji. Udeležniki sinode so morali menda pri-seči molčevnost, zato se tako težko kaj izve. »Slovenec« je tajil, da so sklenili na sinodi bojkot »Slovenske Matice«. Ker poznate moralno sv. Liguorija, vam je znano, da je lahko samo beseda »bojkot« vzrok »Slovenčevemu« tajanju. Morda se je samo sklenilo, polastiti se »Slov. Matice« in pometati iz odbora naprednjake. Saj ima »Slovenska Matica« lepo premoženje. Naš župnik Šinkovec je že pred sinodo začel boj proti »Slovenski Matici« in da ga bo nadaljeval, to lahko verjamete. Saj mož ne zna družega. Boj je njegov element. Zadnje tedne je neprestano pridigoval proti »Slov. Narodu«, da je že vse zabavljalo. Naši meščani, tudi če stoje v klerikalnem taboru, so miroljubni, dostojni ljudje, in niso tako hudobni, kakor klerikalci drugod. Zato so jsko nejevoljni radi teh večjih hujskarij. Vsak pošten in dostojen človek pravi, da je sramota za cerkev in za vero, da grozi župnik: »Kdor bere »Slovenski Narod« ne sme biti biter in ne dobi zadnje popotnice«. Te grožnje ne bodo nič zalegle in če bi jih Šinkovec poskusil uresničiti, bi že videl, kak sad bi to rodilo. Vsak pritisk rodil odpor in »all zu scharf macht schertig«. Župnik Šinkovec je tudi pozivljaval na bojkot vseh trgovcev in gostilničarjev, ki so na »Slovenski Narod« naročeni. Tudi tega ščuvanja smo že sili in ker imamo kazenski paragraf, ki tako početje prepoveduje, vprašamo c. kr. državno pravdnišvo: Čemu pa dobivate gospodje svoje plače, pa se vendar ne ganete, dasi se to ščuvanje godi že leta in leta?

Iz Štajerske se nam piše: Zadnji čas nastal je prepriček med »Gospodarjem« in »Domovino« radi »Mladenških družb«, katere goji s tako vnmom in tolikim ponosom gospoda okrog »Gospodarja«. Odkrito rečeno, nas ta prepriček veseli, vzbudil bo vsaj tudi pri nas nekoliko življenja. Mir je smrt in nad nami leži in nas obdaja že dolgočasa duhomorni mir. Radi tega miru ne storimo ničesar v probuj in okrepanje naroda. Kako tudi? Vsaka krepkejša beseda, ki ne pride iz blagoslovljenih ust je pri nas prepovedana, ker bi se z njo kalil mir, katerega tako skrbno čuvajo voditelji naši, naj so že tega ali onega stanu. Kdor se ne klanja slepo duhovnikom, kdor si ne dobi naprej dovoljenja iz farovž, ne sme ničesar storiti, sicer je rogovilež in nemirnež, kojega je treba vničiti kot strupeno kačo. Kateri misleč človek se bo pa klanjal v vsem svojem dejanju avtoritetam, ki ničesar ne znajo, tako dobro, kot ljudi izsesavati? In kdo se bo izpostavljal surovim in brezobzirnim napadom ljudi, kojim dobro služi vsako, še tako podlo sredstvo, če hočejo koga uničiti? Tisti, ki bi lahko, nočeje, tisti, ki bi radi, ne morejo, ker so v gmotnem oziru preveč odvisni. In tako živimo v miru, v duhomornem miru, ki nam sili spanec v oči, nam vtrpnuje vse čute in ude telesa,

med tem ko naš sovražnik bedi in neumorno tišči mejo proti našemu srcu in si dela trdnjave v našem ozemlju. Vas za vasjo, trg za trgovom se potaplja, narod naš postaja od dne do dne revnejši in slabejši in mi spimo, to se reče živimo v ljubelem miru. In ta mir bo prejal ali slej smrt našemu narodu. Kdor tega ne vidi, mora biti slep. Če se hoče narod dvigniti in okrepiti, treba je neumornega in neustrašnega dela, a treba je narod tudi gmotno krepiti. Lačna vreča ne stoji po konci in lačen človek se ne navdušuje za ideale. In naš narod je lačen. Gospodarske organizacije pa pri nas niso dopustne, če jih ne ustvarijo duhovniki, a ti se razumejo samo na konzume. — Kaj bo potem, ko bodo šli vsi konzumi rakom žvižgat, a bodo seboj potegnili marsikatero slovensko kmetijo? Kdo ve? Najbrž bo narod potem krepkejši? Takšen je naš »slavni« mir. Prav hvaležni smo »Domovini«, da je vsaj malo podregnila v sršenovo gnezdo in vsaj nekoliko skalila ta pogubonosni mir. Posebno nas je razveselil njen možati nastop. — Le tako naprej! Sicer mislimo, da ne potrebuje ravno naše pomoči in se bo že sama znala pošteno otres i svojih nasprotnikov, vendar ji moramo pritruditi da nam »Mladenške družbe« ne bodo vzgojile krepkih narodnih bojnikov. Kdor se v pasji ponižnosti do tal priklanja vsakemu duhovniku, kdor sprejme vsako besedo, ki pride iz duhovniških ust kot suho zlato, kdor smatra samega sebe kot zalovredno bitje, ki ni vredno, da glavo pokonci nosi, kdor stavi vse svoje upe le v ou i svet, paš ne bo nikdar hraber bojevnik. Le samozavestni, samostalno misleči in razumni ljudje, ki hočejo tudi na tem svetu živeti in pravico živjati, so nam potrebni, a takih nam ne bodo vzgojili duhovniki, ker bi s tem kopali grob svojemu brezmej-nemu vplivu.

Jan Lego. V ponedeljek, dne 14. t. m. bo praznoval na Ži-kovč v Pragi veliki prijatelj našega naroda, g. Jan Lego, skriptor biblioteke kralj češkega muzeja v Pragi svoje sedemdesetletni rojstni dan. Kaj je g. J. Lego našemu slovenskemu narodu, vé vsak inteligenten Slovenec. Vse svoje življenje je deloval v ljubeznijo in živo vnmom posebno na to, da bi se češki in slovenski narod bližje spoznavala in se tako razvila med njima prava narodna vzajemnost. Podpiral in pospeševal je, kjer je le mogel naš narodni razvoj in naše težnje tudi gmotno in je v to svrhu razpošiljal mnogo poučnih čeških knjig našim narodnim društvom in šolam. Poseben prijatelj pa je še g. Lego našemu učitelju, za katero je razpisoval več let nagrade za najboljšo izvirna slovenske spise za mladino. Enako pa je bil tudi zasebnim osebam mnogokrat v pomoč in jim je pomagal z dobrim svetom in z dejanjem. Zato se ga bodo ta dan gotovo spominjali z hvaležnostjo ne le njegovi bližji prijatelji, temveč tudi naša narodna društva, naši učiteljski krogi in vsi, ki znajo ceniti njegove zasluge. Naš list, ki je prinesel v tekočem letniku štev. 164 kratek životopis njegov, mu za dan njegove sedemdesetletnice ša posebno iskreno želi, da ga Bog ohrani še mnogo let čvrstega, zdravega in čilnega, ter da mu stoterno vse povrne, kar je storil v svoji ljubezni za nas!

Mestni svet tržaški. Iz Trsta se nam telefonira: Sinoči je imel mestni svet sejo, v kateri je protestiral proti odredbi vojnega ministerstva, da morajo vojaki, ki so doslužili tri leta, še nadalje ostati pod zastavami. — »Edinost« je ravno včeraj priobčila dober članek o aferi Cosani. V tem članku je rečeno med drugim: »Marsikateri se je vpraševal: čemu da je volilni odbor „Patrie“ najel toliko „moretov“? Čemu da jih je plačeval? Čemu da držal na njihovo zbirališču volilne legitimacije tretjih oseb? —

Čemu je dopuščal, da so „moretti“ te legitimacije uporabljali in da so se v lokalni volilni odbori preoblaščevali in našmlejevali...? No, vsa ta vprašanja imajo za nas le podrejeno važnost; veliko bolj zanimiva so za nas neka dejstva, ki dokazujejo delovanje magistratnih uradnikov in vladnih organov v zelo čudni luči. Videli smo ne samo, da so nekateri magistratni uradniki, zanemarjajoči svojo službo, naravnost sodelovali na glasovanju s tujimi glasovnicami in da so posojevali svoje plaščice in klobuke „moretto“, ki so potem tako preoblečeni hodili glasovat za druge, ampak slišali smo tudi iz ust magistratnega uradnika samega priznanje, da so se na anagrafičnem uradu, kjer so se dobile nedostavljene legitimacije, godile nerednosti (seveda le slučajno!). Slučajno se je potem večina (ako ne vse) takih legitimacij našla na zbirališču volilnega odbora „Patrie“ in slučajno so prišle iste naslednje v roke znanih „morettov“. S strani uradnikov tistega magistrata, ki je po zakonu poklican skrbeti za vestne in nepristranske priprave za volitve in ki fungira namesto državnih organov kakor politična oblast prve instancije, godijo se torej take nerednosti, take nezakonitosti, da je svobodno izvrševanje volilne pravice sploh nemožno. In po vsem tem se je upal namestništveni svetovalec Jettmar v otvoritveni seji trdit s precej resnim obrazom, da so bile te volitve izraz svobodne volje volilcev! S tem izrekom je gosp. Jettmar stavil krono vedenju vladnih organov o zadnjih volitvah! Za nas ni nič novega to postopanje; mi smo že vajeni na veleprijazne odnošaje med vlado in irredento! Zanimivo je v našem slučaju le to, da se je sedaj tudi sodno dokazalo toljubavno razmerje mej vlado in progressno stranko! Ali ni res značilno za naše razmere, ako vladni komisar zavrača Tribussona, ki ga je opozoril na nerednosti na volitvi, z osornimi besedami: „Vi molčite! — smo mi tu, da pazimo!“ — in ako potem isti vladni komisar, zaslišan kot prič, izjavlja, da ni zapazil na volitvi niti najmanjše nepravilnosti? Kaj naj porečemo še le o tistih dveh policijskih uradnikih, dr. Pechotschu in de Pasqualiju, katerima je policijski agent Titz naznanil (takoj po volitvah), da je Cosani večkrat glasoval za druge, in katera nista smatrala potrebnim, da bi to ovadbo vzela na zapisnik? Ves svet je kričal o gorostasnih nepravilnostih in nezakonitostih, le vladni organi niso nič videli, oziroma niso nič hoteli videti! Tu je dobro spominjati se zadnjih državnoborskih volitev za V. kurijo. Tudi takrat je vse mesto še mej volitvijo govorilo o volilnih sleparstvih, ki so se pripravljale od „Patrie“ v bivšem „Monte verde“, policija je bila opetovano obveščena in se je celo sama pripravljala, da se tam ne nahaja samo volilni odbor, temveč da je tudi tam na stotine in stotine volilnih legitimacij, a v kljub vsemu temu je pustila, da so se nadaljevala sleparstva. In vendar je še mej nami ljudi, ki pričakujejo pravice od take vlade! Pravda Cosani nas uči, v kakih rokah smo in kako pazi naša vlada na pravilnost volitev! — Iz tega članka je razvidno, da glasilo našega političnega društva, da so magistratni organi sokrivi sodno doganega volilnega sleparstva. Z ozirom na ta članek smo smeli pač pričakovati, da naši slovenski mestni svetniki spravijo to stvar v mestnem svetu na razpravo. Sinoči menda ni bilo prilike — pričakujemo pa, da se to zgodi v prihodnji seji, saj zdaj po sodni obravnavi se nihče ne more izgovarjati na svojo nevednost in mi smo vendar stranka, ki vodi boj...

— Okrajni zastopi na Sp. Štajerskem. so v nevarnosti, da pridejo v nemške roke. Okrajni odbori pa imajo v manjšem okrožju nekako ulogo deželnega odbora. V sestavi okrajnega zastopa je uveljavljeno, kakor v deželnih in državnem zboru takozvano načelo zastopstva interesnih skupin, tako da ogromna večina kmetkega prebivalstva voli le mal odlomek izmed števila vseh zastopnikov, malo število meščanov — nemščurjev — skoro enako število,

veliko obrtništvo zopet nerazmerno veliko število zastopnikov, in par deseterice volilcev iz veleposestva toliko zastopnikov kakor po 50.000 kmetkega prebivalstva. Nemški poslanci v deželnem zboru so se začeli potegovati za sprejetje zakona, s katerim bi se okrajni zastopi sploh odpravili, ali pa, da bi se okrajnim zastopom odvzele vsaj šolske zadeve. Nemoi hočejo, da bi vsa moč zopet prešla v roke po večini nemškega deželnega zbora in deželnega odbora — zlasti šolske zadeve, da bi se iz Gradače vspetneje ponemščevalo. In res, deželni zbor je ob odločnem ugovoru Slovencev sprejel prosluli lex Stallner, s katerim zakonom bi se dal odločilni vpliv in večina za stopnikov meščanstvu — nemškemu. Vlada si vlad odločilnega ugovora s strani Slovencev vendar ni upala predložiti tega zakona cesarju v potrdjenje. Če pa okrajni zastopi ostanejo, postati morajo na vsak način nemški, to geslo so si Nemoi vsled tega osvojili in žalibog jim v dosedaj tega cilja krepko pomaga avstrijska vlada — in še bolj nam žalibog škoduje slučajno skrajno neprijazni razvoj gospodarstvenih razmer — v veleposestvu. Leta 1896 se je sklenil v državnem zboru znani zakon o osebnem davku in ob ti priliki se je sklenilo v korist poljedelcev dovoliti od direktnega zemljiškega davka 10% ni popust. Vsled tega je kar cela vrsta prejšnjih slovenskih veleposestnikov, ker vsled popusta ne plačajo več zahtevanega zneska letnih 120 K direktnega davka, bila od vlade oropana volilne pravice v veleposestvu, kar je za Slovence glede okrajnih zastopov postalo velesodno. Iz tega vzroka so Slovenci propadli pri volitvah v okrajni zastop v Brežicah in v Slovenski Bistrici in ista nevarnost preti še nekaterim našim okrajnim zastopom, Ptuj, Celje! Očividno je, da je protipostavno ne vzeti za merilo v resnici predpisani, ampak vsled popusta znižani davek ter istega vzeti za podlago volilne pravice. Če bi Nemoi nasprotno bilo ugodnejše, gotovo bi vlada smisel zakona razlagala drugače nego sedaj, nasprotno Slovincem pa postopa, kakor je bolj prav — za Nemoe! Pa še drugače se hoče Slovence na vsak način oropati večine v veleposestvu. Ako ima kak meščan — nemški seveda — na kmetih posestvo, v mestu pa hišo, od katere plačuje najemninski davek, hoče se vse te volilce protipostavno utihotapiti v veleposestvo. V Celju se je vpisalo v volilni imenik veleposestva vse polno meščanov, ki plačujejo k večjemu po 50 K davka od zemljišča, in k temu davku se je po krivici prištel najemninski davek od mestnih hiš, ki niso z zemljišči v nikaki zvezi. Vlada seveda ni v zadregi za izvedence, ki po svoji nemški vesti spoznajo, da taka celjska mestna hiša tvori gospodarsko enoto s kako njivo in Vojniku ali na Dobrni. To je prava pravcata lex-Stallner v praksi. In vendar je upravno sodišče celo o istih konkretnih slučajih že davno končno razsodilo, da takim posestnikom ne gre volilna pravica v veleposestvu. Tako delajo avstrijske vlade, tako kršijo zakone, da bi Nemoi pomagali vsaj do začasne zmage, najsi stori potem upravno sodišče, kar si hoče. Kar nam pa v tretji vrsti občutno škoduje, je dejstvo, da gre do Nemoe v boj vsi deželni instituti s svojimi veleposestvi, nadalje nemška rudniška in železniška podjetja. Pri nas pa vsled splošnega slabega stanja kmetijstva ni posebne tendence tvoritve novih veleposestev, ki itak malo dobička prinašajo, dočim si tuji — Nemci — lahko kupujejo veleposestva za — zabavo. To smo navedli, da se bode moglo uvideti vzroke nemških zmag glede okrajnih zastopov n. pr. v Brežicah in Slovenski Bistrici. Težki časi so to in treba bode ljutih bojev, da si opomoremo.

— Iz krogov ložnih nametnikov se nam piše: Od mnogih strani čujejo se pritožbe, da v nekaterih ložah našega gledališča tako vleče, da se večkrat pripeti, da morajo nekateri pred koncem predstave oditi, ker jim vsled silnega prepaha ni mogoče vztrajati. Slavnih deželni odbor naj

bi torej še pred začetkom sezone potrebno ukrenil, da se temu velikemu nedostatku pravočasno in temeljito odpomore.

— Romarjev s Kranjskega, ki so šli te dni v Oglej in potem na Sv. Goro, je bilo okoli 900. Z njimi se je pripeljal tudi ljubljanski škof in premožni nuncij! Lep denar je stalo to romanje, denar, ki bi se dal bržčas porabiti za boljše namene!

— Prof. dr. I. Stoklasa, profesor na češki tehniški v Pragi, znan v Ljubljani izza časa, ko je skupno s prof. Hraaskim privedel češke akademike na Gorenjsko, v Ljubljano in Celje, je poklican, kakor se nam iz Prage poroča, na tehnično visoko šolo na Dunaju. Stoklasa je navdušen Čeh in ne bo najbrže sledil temu, zanj sicer veleposredniški poklicu.

— Slov. akad. fer. društvo „Sava“ obhajalo je svoj preporod in prubajo z veselico dne 8. t. m. Na predvečer veselice se je vršil v restavraciji „Narodnega doma“ izreden občen zbor, na katerem je bil izvoljen za vsklikom gospod Jurij Auer, pivovarnar in posestnik v Ljubljani, častim članom društva „Sava“. Drugi dan izročila je deputacija treh članov s predsednikom na čelu novemu častnemu članu čepico in trak. Ob zvokih društvene godbe se je pričel ob 8. dopoldne zajutrek na okusno okrašenem vrtu gostilne Auerjevih dedičev. Predsednik „Sava“ g. Fran Kandare pozdravi navzočega novega častnega člana, številno navzoče gg. starešine, zastopnike društev dunajskega akad. društva „Sava“ in akad. društva „Ilirija“ v Pragi, navzoče gg. abiturijente in zbrano občinstvo, ki je s svojim posetom pokazalo društvu svoje simpatije. Imenom starešin zahvali se za pozdrav g. dr. Vekoslav Kokalj, ki izreče svoje veselje, da je „Sava“ z nova nastopila, in sicer nastopila ravno sedaj, ko predrznost od gotove strani naravnost izziva naš krepki odpor. „Trobojnico, ki jo nosite na prsih in na glavi, to branite vedno in vsikdar!“ Navdušenje je sledilo temu govoru in trajalo mej celim zajutrkom, med katerim je sl. društvena godba pridno in dobro svirala slovenske komade, in to navdušenje priklopelo je do vrhunca, ko se je v zaključitve stoji zapelo pesem, ki družji nas vse Slovane, pri kateri vplamti vsako zavedno slovensko srce, to je naš „Hej Slovani“. Popoldne zbrali so se „Savani“ ob 4. na „Zelenem hribu“. Obisk je bil ogromen, in mnogo izletnikov moralo je radi pomanjkanja prostora zapustiti vrt. Zabava bila je vsestranska, pospeščevala jo je še sl. društvena godba s svojimi izbranimi komadi. Omizje starešin, „Savov“ in drugih akademikov pa je pokorno strogim predpisom slavnih „križevskih statutov“, „vzdignila stol“, s katerim se je končala veselica „Sava“, ki je manifestirala, da še živi ter hoče nastopati zvesto geslu: „Telo in dušo zdravo, narodu v prid in slavo!“

— Slovensko trgovsko društvo „Merkur“ priredi, kakor smo že naznanili, jutri v nedeljo ob ugodnem vremenu popoldanski izlet v Šmartno ob Savi. Zbirališče točno ob 2. uri popoldne na vrtu hotela „Lloyd“. Gospodje člani in prijatelji društva se vabijo k oblihi udeležbi.

— Pevsko društvo „Ljubljana“ nas prosi konstatirati, da je vedno in povsod pri prireditvah narodnih društev, kjer je sodelovalo, nastopalo brezplačno in drage volje. Ta izjava samo, da se ne bode napadno tolmačil ta odtavek iz notice o veselici odvetniških in notarskih uradnikov.

— Druga vinska trgatvevpevskega društva „Ljubljana“ se bode vršila v nedeljo, dne 4. vinotoka t. l. v Narodnem domu s sodelovanjem ljubljanske društvene godbe. Vsak udeleženec I. vinske trgatve lanskega leta se še dobro spominja, kako je bila ta zabavna in prijetna, tudi letos se hoče potruditi odbor, da napravi prav veselo in zanimivo trgatvev. Nastopil bo, kakor običajno, občinski župan s pisarjem, redarji, jetničarjem ter vinčarji in vinčaricami, primerne pesmi se bode pele in potem se bo rajalo do zgodnega jutra. Vsekakor se bo poskrbelo da bo dovolj zabave.

— Nemška nesramnost. Prijatelj našega lista nam poroča: Te dni izlelel sem bil z nekoliko znanci k izviru kamniške Bistrice. Jeza nas je obšla, ko smo dobili tam v turistovski koči v knjigi slovenskega planinskega društva zabeleženo sledečo infamno opazko, ki živo ilustruje impertinenco švabskih izletnikov: „Krain ist ein schönes Land, Wie ich ein zweites noch nicht fand. Doch wär's nach meinem Wollen, Müsst alle Slovenen über d' Nacht der Teufel holen.“ Familie Wolf aus Wien. Da sem pritepenega čfutka za lotil pri pisanju tega pamfleta in flagrantni, popadel bi ga bil po ha rambaševski za komat, premitastil mu nekoliko nekrščene kosti, potem se je položil si ga na koleno, ter mu

tam, kjer zgubi hrbet svojo poštono ime, hajduški napisal s šibo spomin, ki bi mu svedočil, da na slovenskih tleh Abrahamovi pošvabljeni potomci ne smejo pometati vse z nami.

— Slovensko bralno društvo v Litiji priredi v nedeljo dne 13. septembra na vrtu gostilne g. Viktorja pl. Wurzbacha veliko ljudsko veselico v prid pogorelcem na Vačah. Vspored: I. Veliki semenj z raznovrstnimi zabavami. Šotori za prodajo raznih jedil in pijač po najnižjih cenah. Čarovnica. Muzej. Velika menezarija. Amerikanski cirkus z najsenzacionalnejšimi atrakcijami. Razne ljudske in otroške igre itd. itd. Iz prijaznosti svira slavni zagorski orkester g. Luke Habata. Vstop prost. Začetek ob 3. uri popoldne. II. Koncert. III. Kofetarice, šaljivi muzikalični prizor. Začetek koncerta ob 8. uri zvečer v dvorani. — Vstopnina: sedeži po 1 K, stojišča po 60 vin.

— Šole v Krškem. Poročilo glede razširjenja meščanske šole v Krškem je dodati, da je deželni odbor pritrdil razširjenju ljudske šole v Krškem na petrazrednico. Ker učenci iz 4. razreda lahko prestopijo v meščansko šolo, bodo 5. razred obiskovale samo deklice, ter bo možno v ponuku se posebno na te ozirati. A tudi meščanska šola se bode najbrže že letos razširila za eden razred, tako da bodo učenci te šole lahko prestopali v kadetne in tiste strokovne šole, za katere se zahteva spodnja gimnazija ali spodnja realka. Da pa ne bode imel okraj, kateri plačuje učitelje, nikakih stroškov, podarila je gospa Hočevarjeva v to svrhu 60.000 K. Sedaj je le pri deželnem šolskem svetu, ali in kdaj se obe šoli razširita.

— Nesreča v gorah. Turist, o katrem smo poročali, da je poneorečil v triglavskem pogorju, je adjukt državne železnice v Beljaku Kunnelt Padel je raz 50 metrov visoke skale ter se ubil.

— Iz Zagorja ob Savi se nam poroča: V nedeljo dne 20. t. m. prirede zagorski diletantje v dvorani L. Habata dramatično predstavo „Zamujeni vlak“, katere prebitek namenjen je pogorelcem na Vačah. Po predstavi prsta zabava, pri kateri svira zagorski orkester.

— Trboveljsko prostovoljno gasilno društvo priredi v nedeljo 20. t. m. povodom blagoslovljenja gasilnega doma veliko slavnost na travniku g. Seb. Jagra (Parašuha). Vstopnina k veselici 10 vinarjev. V slučaju slabega vremena se vrši slavnost en teden pozneje t. j. dne 27. septembra.

— Strela je udarila 10. t. m. v neko hišo v vasi Dobradevo. Hiša je takoj jela goreti in požar se je skoro razširil na sosedna poslopja. Kolikor se dosedaj ve, so pogorela poslopja treh posestnikov. Koliko je požar pozročil škodo, še ni znano.

— Nesreča. V četrtek 10. t. m. je šel 12letni Janko Bezeljak iz Idrije v Jelčni vrh, da bi tamkaj v Grudnovi žagi nabral nekaj žaganice. Ker deček ni dosti pazil, je prišel preblizu žage, ki ga je tako silo udarila, da je bil na mestu mrtev.

— Vlak je povozil med Trčičem in Nabrežino 60letnega ribiča Ivana Variška iz Davina.

— Ptujski „Nemoi“. V ponedeljek in torek obhajali so ptujski sturnarčiki štiridesetletnico svojega obstanka. Koliko simpatij so si v tem času pridobili, pokazala je pač najboljšje navedena slavnost, katera je popolnoma pogorela. Po mestu razobešenih je bilo le pav frank furtarskih unj, in sicer pri županu Ornigu in podžupanu Kaiserju ter pri uredništvu „Štajerca“. Javna telovadba se je vršila v mestnem parku pred hrvaškimi pijonirji in pred slovenskimi hlapci in deklami. Tujece je bilo petnajst in so ti že večinoma pred telovadbo popihali iz Ptuja. Heil!

— Moža hotela umoriti. Pred mrtvoborskimi porotniki je bila te dni 38letna Antonija Höbl iz Golavebuke pri Slov. gradu, obtožena, da je poskušala svojega moža zavratno usmrtiti, ker jo je pretepal zaradi njene zakonske nezvestobe. Prvič ga je zvalila v gozd ter mu dala neki prašek, češ, da je zdravilo za slab želodec. Ko je začel mož bljuvati, je zbežala. Mož se je napil vode iz Drave ter strup izbljuval. Žena se je znala zvedeti opravičiti, češ, da je tudi sama zavžila prašek. Njegov želodec se le privadil še ni. Drugi dan ga je zvalila k dravskemu prevozu, mu rekla, naj odtrga desko pri mostiču, ker se pod njim sveti denar. Med tem ko je lahkoverni mož trgal desko, ga je žena z obema rokama sunila v Dravo. Vendar se je mož rešil, a žena je zopet zbežala. Svojo zločinsko namero je priznala ter bila obsojena v 10 letno ječo.

— Poneverjalec. Mariborski porotniki so obsodili 29letnega Ferdinanda Kliera, ki je poneveril kot mestni oskrbnik v Radgoni 127 K

mestnega denarja, v štiri mesečno ječo.

— Živinski očim. 41letni Matevž Radič iz Št. Janža pri Mariburgu je bil zaradi zločina po §§ 127 in 132. storjenih nad svojo 12letno pastorko obsojen v 1½ leta ječo.

Velik požar. Včeraj je zgorela skoraj cela Brežka vas pri Pliberku na Korokochem Nad 100 prebivalcev je brez strehe.

— Izpred sodišča. Kazenske razprave pri tukajšnem deželnem sodišču: 1.) Franc Gregorin, delavec in Andrej Marinka, kajžar, oba iz Unanjih Goric, sta v tatinski družbi vzela Jancaz Pedzirju v Unanjih Goricah, kjer je Gregorin za hlapca služil, raznih poljskih pridelkov in jih branjevki Mariji Čuden, stanujoči ravno tam, v prodaj nosila. Gregorin tatvine odkritosrčno priznava, Marija Čuden pa pravi, da je verjela Gregorinu, ki je rekel, da ga je gospodar poslal prodajati. Gregorin je bil obsojen na 2 meseca težke ječe. Marinka na 3 tedne in Mica Čuden na 6 dni zapora. 2.) Na 5 mesecev težke ječe je bil obsojen delavec Ignacij Košir, po domače Škrat, iz Ornega vrha, ker je Jakobu Ambrožiču v Sori vzel 24 K vredne harmonike in klobuk vreden 2 K. Košir je tatvino priznal. 3.) Alojzij Bučar, potovalec, je pri Jožetu Čeparju, gostilničarju v Barki, pod pretevo, da bo vse pošteno plačal, napravil 74 K 62 vin. dolga na jedi, pijači in za stanovanje, in na tihem izginil. Vzel je tudi od 4 strank pred plačila za naročene žepne ure, katere je zase porabil, obsojen je bil na 2 meseca ječe. 4.) Pri tatvini je zasačila Franciška Lukec v Spod. Kašlju 20 let starega Antona Tiheljuna iz Kleč, ko je ravno zbiral po odprtem predalu omare, v kojem se je nabajal denar, zlatina in obleka. Tihelj se je zagovarjal, da je bil tako pijan, da ni vedel, kaj da je delal, a pričar pravi, da je bil popolnoma trezen; obsojen je bil na 4 mesece težke ječe. 5.) Anton Srebot, delavec na postaji južne železnice v St. Petru, je Emila Zelinko, načelnika kurilnice, s palico večkrat po glavi udaril, baje iz jeze, ker je bil Srebot zaradi zanikrosti v spolnjevanje svojih dolžnosti iz službe odpuščen. Sodišče mu je zato priznalo 2 meseca ječe. 6.) Marija Kosirnik, delavca žena iz Smarce, je v Lozarjevi gostilni v Rožnih ulicah v svoji sobi spečemu bajtarju izpod zglovlja vzela listnico z 90 K nato pa hotela pobegniti. Po krojaškemu pomočniku Mihi Bakar prijeta in v gostilniško sobo pripeljana, vrgla je skrivaj listnico pod klopi, kjer so jo takoj našli. Na vprašanje mestnega stražnika, kako se piše, mu je rekla, da je njeno ime Marija Nastran; obsojena je bila na 4 mesece težke ječe.

— Utonil je dne 8. t. m. v Savi 15 let stari pastir Josip Uštar iz Dolskega. Deček se je najbrže pri kopanju poneorečil.

— Požar. V Kozarjah je danes po noči pogorela hiša posestniku Marusteku. Prebivalci so se komaj rešili, kako je požar nastal, se ne ve.

— Tatvine. Danes dopoldne je prinesla neka ženska pesek prodajat Ani Jonkejevi, Pred Škofijo št. 20. Ko ji je le ta plačala, je denarnico položila na mizo in šla posteljo posteljati. Tujka je priliko takoj perabila ter vzela denarnico, v kateri je bilo nekaj č z 10 K denarja in odšla. — Natakarioci Tereziji Luznerjevi je bilo dne 9. t. m., ko je šla na sprehod, ukradenih iz miznice v kuhinji do 70 K denarja in dva zlata prstana.

— Nesreča. Jakob Drakster, 51 let stari tesar iz B. zovika, je včeraj popoldne padel na stavbišču kranjske stavbne družbe z neke lestve, si prebil na glavi žilo in poškodoval desno ramo tako, da so ga morali prepeljati v deželno bolnico.

— Konji splašili. Včeraj popoldne so se pri južnem kolodvoru splašili konji zadržanih pivovarn ter so dirjali po Kolodvorskih ulicah, Sodnijski cesti na Marije Terezije cesti, kjer so jih ustavili. Nesreča se ni nobena zgodila.

— Oslabelost. Helena Cvergleva, 63 let stara zasebnica iz Zgornjih Hoteč, se je včeraj popoldne nezavestna zgrudila na Karlovske cesti. Prepeljali so jo z rešilnim vozom v deželno bolnico.

— Škorpion je pičil Marijo Kušarjevo, 65letno kajzarico iz Mavč pri Kranju, in sicer v levo nogo, ki ji je tako zatekla, da so jo morali pripeljati v deželno bolnico.

— Izseljevanje. V Ameriko se je včeraj z južnega kolodvora odpeljalo 15 Hrvatov. — Na Westfalsko se je odpeljalo 107 Macedoncev. — Iz Amerike je prišlo 35 Kranjcev in Hrvatov.

— Pogorela se ključarski vajenec Jožef Friderik Lang, ki je 9. t. m. ušel od svojih starišev iz Toplic, vzešmi seboj 130 K. Navedenec je rojen leta 1888. istotam.

— **Izgubljene reči.** Stotnik 27. domobranskega polka Ant. Kačič-Dimitri je izgubil dne 5. t. m. srebrno remontoar-uro, vredno 60 kron. — Posestnik Janez Trdina je istega dne izgubil na Pogačarjevem trgu ali pred Kresjio mošnjček, v katerem je bilo 12 kron in nekaj drobica. — Marija Korbarjeva, trgovčeva žena, je izgubila včeraj na Vodnikovem trgu zlat poročen prstan, vreden 80 kron. — Uršula Pukelsteinova je izgubila danes denarnico s 14 K.

— **Našla** je Marija Knoblerjeva srebrno žensko uro z verižico. — **Pes se je našel.** Pri smodnišnici v Kamniku se je pri družil Franu Grah, gostilničarju pri Sv. Jakobu na Savi, temnorjav lovski pes. Lastnik se naj oglašuje pri imenovanem gostilničarju.

— **Hrvatske novice.** Sita življenja. Dekla knjigoveza Vekoslava Jazbeca je zginila v četrtek, doma pa pustila listek, v katerem naznaja svoji gospodinjji, da se hoče usmrtili. — Darilo. Na obletnico smrti pokojne cesarice Elizabete nasitili so človekoljubi brezplačno sto rezevov v ljudski kuhinji v Zagrebu. — Izložba v umetniškem paviljonu. Društvo umetnosti v Zagrebu se je odločilo privedi v izložbenem paviljonu javno predavanje in tolmačenje slik po vsebini in tehniki. — Požar. V četrtek zjutraj ob 5. uri je začel goriti paromlin Jakoba Engla v Vinkovcih in je do tal pogorel. Paromlin je bil zavarovan za 85.000 kron. — Princ Kobiljar v Zagrebu. Te dni se mudi v Zagrebu mali 22-letni Finec, ki je komaj 58 cm visok, in 3 1/2 kg težak. Govori štiri jezike, finski, rusko, angleško in francosko in se kaže vsak dan od 10. ure dopoldne do 9. ure zvečer. — Velik požar blizu Zagreba. V vasi Deščevu je nastal vsled neprevidnosti neke žene ogenj, ki je upepelil 6 hiš z vsemi gospodarskimi poslojji. Škoda je velika. — K usposobnostnim skušnjam na zagrebški pripravnici se je prijavilo 116 kandidatov in kandidatinj; 95 jih je bilo aprobiranih.

— **Ameriške novice.** — Dolga železniška proga. V Ameriki so napravili načrt za železnico, ki bo vezala Hudsonov zaliv z mestom Rio de Janeiro v Braziliji. Proga bo 10.000 milj dolga in bo stala 250 milijonov dolarjev. — Napredek v Alaski. Po vseh delih Alaske razpehajo brzozjavne žice. — Guverner na Filipinih postane general Luke E. Wright. — Vihar je podrodre pri novem mostu centralne železnice. Štirje delavci so mrtvi. — Povođenj. V Marysville v Kansasu je 50 hiš pod vodo, ljudje iščejo na stebah zavetja. — Umrli je v Clevelandu za tifusom 28letni Franc Benčič iz Doljnega Kriza pri Žužemberku. — Južni običaj. Neki zamorec je skušal 16-letno hčerko farmerja Taylorja posiliti. Deklica je naznanila Joe Sandersa kot napadalec, na kar so ga linčarji jednostavno ustrelili. — Vročina. Po vsej dolini Ohio, kakor tudi v srednjih atlantskih državah in na jugu kazal je toplomer 98°—103° vročine. — Jadrnica „Willie L. Newton“ se je pri svetilniku Norwalk, najbrže z moštvo vred potopila. Pri Kings Parku v Long Island pa se je potopila trojadenka „John C. Whitmore“. — Brez dela. V Lawrence Mass. je nad 17.000 ljudi brez dela. — Buri v Mehiki. Znani burski general Joubert namerava v burski koloniji gojiti noje, s čemer se je pečal tudi v stari domovini. — Pillager — in Bear Island Indijanci vedno očitne prete belim ljudem. Bati se je ustaje. — Vsled lakote je umrla v Klondiku gospe White, na kar so pojedli njeno truplo volkovi in lisice. Gospa White je bila ženska zobozdravnica. Hotela je priti v kak tabor zlatokalevcv, a je onemogla vsled hudega mraza.

— **Najnovije novice.** Sodnikomisija je napadlo prebio valstvo v Gergeny-Osovci, kó je prišla revidirat hranilnice. Člani komisije so bili hudo tepeni ter so komaj ušli. — Kuga v Marzilju je prava indijska črna kuga, kakor je dognala sanitetna komisija. Dosedaj je 29 slučajev. Kuga se ni zanesla iz Bombaya, temuž je Carigrada. — Svojo 13letno hčer sta do smrti trpinčila čevljar Mayerhofer in njegova žena v Dunajskem Novem mestu. Oba so zaprli. — 18 begunov išče 65. pešpolk v Miškoleu. — Nuna umorila otroka. V bolnišnici v Soboti je neka nuna dala dvema otrokoma mesto zdravila karboenove kisline. Otroka sta umrla. — Ustrelil se je kapitan donavske parobrodne družbe v Zemunu Fran Stand. — Državni poslanec dr. Gessmann je dobil povodoc izstopa iz službe kustosa vseučilišne knjižnice naslov vladnega svetnika. — Po neverjenju. Poštni asistent Ant. Dorn v Neubau je osleparil erar za 5000 K ter zbežal. — Duhovnik — svinjar, V Roverdu je

okrožno sdišče zaprlo duhovnika Felicettija, ker je zagrešil več nepravni zločinov. — Ustrelila sta se v Pancovcih sina šolskega ravnatelja Litvaya, ko sta pognala vao dedščino. — Ustrelil se je blagajnik nemške banke v Berlinu. Schayer, ki je poveril nad 6000 mark. — Škratinka in davica razsajata v Prizrendu v Macedoniji. Vsak dan umrje nad 20 oseb. — Velika sleparija se je zgodila pri kreditnem zavodu na Dunaju. Na ime dr. E. Merian si je dal neki slepar izplačati 25.000 K. — Z gobami se je zastrupila v Graacu cela družina krojača Saxa. Oče, mati in štirje mali otroci se bore v bolnišnici za smrtjo.

— **Devica Orleanska — svetnica.** Francoski klerikali si razlagajo kot posebno naklonjenost novega papeža Pija X. nampram francoskemu narodu, da se je že prva kongregacijska seja dne 17. novembra t. l. določila za kanonizacij ski proces junakinje Jeanne d' Arc. V ostalem pa je dvomljivo, ali se izkaže francoskemu narodu res tolika zasluga, ako se mu pomnoži število svetnic in svetnikov.

— **Saksonski prestolonaslednik se zopet oženi?** Kakor se poroča z draždanskega dvora, prigovarja kralj Jurij svojemu sinu Frideriku Avgustu, naj se zopet oženi, ker ne gre, da bi ostala deželna enkrat brez kraljice Prestolonaslednika pa baje še vedno vlede tolika ljubav k ločeni ženi, princezini Lujizi, da se je dosedaj upiral očetovi želji. Splošno se misli, da sili kralj k žitnitvi le zato, da bi se po njegovi smrti in vrnila princezinja Lujiza v Draždane, kar želi večina prebivalstva.

— **Dragocene ostaline** je dobilo, kakor poroča »Antiquitäten-Rundschau«, mesto Pariz v dar. Ostaline so se nahajale v privatni zbirki Beugnotovi, katere je pa umrli zbiratelj zapustil mestu. Najdragocenejši med njimi je gotovo zvezek aktov glede ustanovitve oziroma sestave velike vojvodine Berg z glavnim mestom Düsseldorf, v kateri je bila vlada poverjena Muratu. Ti akti so složeni v krasi usnjati listnici okrašeni z Napoleonovim grbom. K zbirki spadajo dalje samokresi, katere je imel Napoleon v bitki pri Friedlandu, več dragocenih škatic za sladčice s slikami Leticije in Jeroma Bonaparte, potem večja množina novcev in kolajn iz časa prvega cesarstva ter zelo dragocen Davidov akvarel.

— **Železniški vozovi za otroke** so seveda ameriška iznajdba. Po vseh glavnih ameriških progah je dobili že take vozove. Otroški vozovi obstoje iz jedilnice, oblačilnice, spalnice in kopalnice. V spalnici je šest postelj in ravno toliko zibelk. Tudi se v tem prostoru lahko otroci ves dan igrajo, zato so tla pregrnjena z debelimi preprogami, tudi stene so obložene z blazinami, da se otroci ne potolčejo. Poseben prostor je odmerjen varuhinjam, ki pazijo na otroke in jih na končnih postajah izročijo, kamor so namenjeni. Varuhinje nastavi železniška uprava.

— **Lepi duhovniki.** Dekan Humbolt je bil te dni v Derarden-u na Francoskem obsojen na 12 let ječe, ker je oskrnil 28 otrok. — Te dni pa so prijeli o. Mihaela, profesorja na kongregacijski šoli v Tour-d'Aignes-u. Preiskava, ki se je uvedla, je dognala, da sta se orgij, katere je uganjal pater Mihael, tudi udeležila pater Abel in Jožef. Oba sta takisto zaprli. Državno pravništvo je zaslialo 150 učenecv. Skoro vsi so žrtve teh nesramnih črnoriznikov. Prebivalstvo je silno razburjeno, da morajo orožniki stražiti kongregacijsko šolo, da je ljudje ne napadejo. — Iz Milles-a na južnem Francoskem se poroča, da so tamkaj zaprli vikarja Rybeine-a, ki je že dlje časa oskrnjeval deklice od 5 do 10 let. Zlorabljal je navadno otroke, ki so prišli k njemu k spovedi, katere je potem izvalil v svoje stanovanje.

— **Čudna zabava.** Pred porotniki v Birminghamu se vrši te dni obravnava proti nekemu mlademu odvjetniku, ki je obdolžen, da je na paši konje in krave z žepnim nožem zbadal ter nekateri tudi zaklal. Sum je hotel zvrniti na šolarje ter je tudi pisal z otroško pisavo pisma sodišču, toda našli so pri njemu krvav nož, katerega so se držale dlake dan poprej zaklanega konja. Dasi odvjetnik niti ni poznal lastnikov živine, vendar mu pri razpravi niso preiskali možgan, kakor da bi tak »postranski posek« niti ne bilo abnormal pri odvjetniku.

— **„Iz nižin.“** Naravnost strahovite stvari so se razkrivale te dni pred dunajskim sodiščem v Leopoldovem predmestju. Spmoladi je prišel v bolnišnico 13letni Jos. B. z gnušno spolno boleznijo. Policija je poizvedovala za vzrokom in dognala, da je deček stanoval v skupnem prenočišču pri neki Feuerstein. Tam je spal za 15 krajcarjev v skupni postelji z dvema knajcarima deklicama. Bolezen je

dobil vsled spolnega občevanja s 13-letno Italijanko Belo. V kritičnem trenutku je prišla gospodinja v kuhinjo, kjer so bile skupne postelje, ter je vse videla, vendar je molče zopet odšla. Po tleh so ležali še drugi prenočevalci, največ 13—16 letni dečki. Po dolgem iskanju so našli imenovano italijansko deklico. Ta je brez sramu priznala, da ima že dlje časa nalezljivo spolno bolezen, ki jo je dobila od nekega častnika, ki jo je večkrat z ulice peljal v svoje stanovanje. Vedela je pač za ulico, kjer častnik stanuje, ne pa za njegovo ime. Nadalje je izpovedala, da jo je Feuerstein naprosila, naj pripelje več otrok na prenočevanje ter bo za to dobila zjutraj brezplačno kavo. In tako je bilo vedno dovolj otrok obojega spola v skupnem prenočevališču. Bili so to otroci, ki so ušli staršem ter se klatili čez dan po mestu. Za prenočevanje so denar ali naberali ali pa nakradli. Feuerstein je bila obsojena v dvomesečni strogi zapor.

— **Starost pri različnih narodih.** Prej se je vedno mislilo, da znaša povprečna človeška starost 32 let. Kakor je pa razvidno in neke nove statistike, umirajo v Evropi samo Španci tako hitro, pri njih namreč znaša povprečna starost 32 let in 4 mesece. Vsem drugim evropskim narodom je določeno daljše življenje. Na Bavarskem znaša povprečna starost 36 let, na Pruskem in v Italiji 39 let, v Avstro-Ogrski 39 let in 9 mesecev, na Francoskem 43 let in 6 mesecev; potem sledi Švica, kjer žive ljudje povprečno 44 let in 4 mesece. Belgija s 44 leti in 11 meseci. Najvišjo povprečno starost pa dosežejo Švedi in Norvegi, namreč 59 let.

— **Pop — svinjar.** V Epinalu v francoskih Vogezih je bil te dni pred porotniki 49letni dekan Humbolt iz Gerardmera. Obtožen je bil, da je celo vrsto 9—13letnih deklic spolno zlorabil. Po trdovratnem tajeju je končno zločin priznal, a ga hotel s tem opravičiti, da je imel namen »rešiti duhovniško čast« in da se ni mogel ustavljati spolnim nagonom. Nič manj kot 28 malih deklic je prišlo pričati, da jih je »prečastila« zlorabljal. Koliko pa je takih starišev, ki so zaradi sramu utajili zločin na svojih otrocih. Lahko se reče, da ni bilo v župniji mladoljetne deklice, ki bi ji bil ta blago slovljeni pohotnej prizanesel. Pri nekaterih izpovedih prič je začel svinjar ugovarjati, češ, da mali deklici ni segel pod srajco, temuž je držal roko vrh srajce. Toliko svinjarje je bilo končno predsedniku prevreč ter je rekel z gnušom: »V istini ne morem več poslušati.« Blagoslovljeni svinjar je dobil 12 let prisilnega dela za 28 nedolžnih žrtev. Olajšalnega ni bilo ničesar, obtežilo pa se je smatralo to, da je obtoženi duhovnik. A klerikalni listi bodo še nadalje zdihovali o krivičnem preganjanju klerikalizma na Francoskem — in drugod.

— **Po nedolžnem obsojeni.** Rimski listi poročajo o groznem justičnem umoru, katerega žrtve so bili trije bratje, imenom Drago. L. 1873. so bili namreč v Palermu ti trije bratje radi umora na smrt obsojeni. Najstarejšega so že leta 1874 usmrtili. Njegov spovednik pa je izjavil, da je popolnoma prepričan o nedolžnosti usmrčenega. Vsled te izjave si sodnja ni upala drugih dveh bratov usmrtili, a tudi nova obravnava se ni vršila, ker se je sodnja bala, da se ne bi pri isti izkazala nedolžnost umorjenčeva. Zato sta bila brata obsojena v dosmrtno ječo, v kateri je mlajši brat kmalu potem umrl. Sedaj so pa dobili prave zločince in izpustili Vincenca Drago iz ječe, v kateri je zdihoval po nedolžnem celih 30 let.

— **Krinolina.** Pariški krojači hočejo za prihodnjo zimsko sezono zopet uvesti krinolino. Ker so že bile na vrsti vse variacije od renesance do empire, nameravali so začetkoma uvesti široke rokave iz dobe Lujize Filipine, a tudi ta noša se je bila že enkrat obnovila. Preostaja le še krinolina, ki je že počivala nad 40 let. Seveda novodobna krinolina ne bo tako širok obroč, kakršne so nosile naše babice, toda obroč le pride v krilo, in sicer manjši in koketni. Krilo zimske sezone 1903-04 bo strjeno v spodnjem delu ter bo skozi celi rob napeljana žica. Seveda bo tako krilo kratko ter se ne bo dotikalo nog.

— **Narodni dar M. Konopnicki.** Odlični poljski pisatelj Mariji Konopnicki so poljske žene napravile krassen dar. V terek popoldne je poseben odbor odpejal Marijo Konopnicko v vas Žarnovce pri železniški postaji Jedlički. Prej vasjo je sprejel deščice številen banderij kmet-skih fantov in jih spremil v graščino, poleg katerega je pet oral obsežen park. V lepo opravljeni veliki dvorani te graščine zbral se je omenjeni odbor, občinsko starestinstvo, državna poslanca Bojko in Stapinski ter več drugih čestilcev Marije Konopnicke. Tu je v imenu poljskih žena in deklet gospa Wehserova izela govor

in je Mariji Konopnicki izročila notarski akt, s katerim ji hvalični narod daruje graščino Žarnovce z vsemi zemljišči vred. Denar, s katerim se je kupila ta graščina, so nabrale poljske dame.

— **Velika kriza** v naši državi je spravila v javnost marsikako jako zanimivo stvar. Tako poroča »Frankfurter Zeitung«, da je cesar predno je zadnjič odpotoval v Budimpešto poklical k sebi nadvojvodo Frana Ferdinanda in mu rekel, naj bo pripravljen, če treba, se takoj vrniti od manevrov na Dunaj, ker se lahko zgodi, da bo moral prevzeti krono. Nadvojvoda je neki na to rekel, če se misli cesar odpovedati, naj izroči krono nadvojvodi Otonu. — »Pesti Hir-lap« ve povedati, da se v Berolinu že dolgo pripravljajo na to, da dobe v roke — ogrsko krono. Ta krona je namenjena tretjemu sinu nemškega cesarja princu Eitlu Frideriku. Ime Eitel neki ne pomeni nič drugega kakor Eitel, Atila in zanimivo je, da zna ta pruski princ mnogo bolje madjarski, nego avstro-ogrski prestolonaslednik nadvojvoda Fran Ferdinand. Za kratek čas se pruski princ — tako pravi »Pesti Hir-lap« — gotovo ni učil madjarski. Tega mneja smo tudi mi, a zdi se nam vzlic temu, da ostane ogrska krona za pruskega princa še dolgo — kisel grozd.

— **Srečna Praga.** »Novi Slobroan« piše: Sree češkega naroda, prestolnica kraljevine Češke, zlata Praga morala se bode v bodoče nazivati črna Praga. Preplavili so jo v zadnjem času številni tuji redovniki in redovnice. Prišel je prvi val in donesel nune iz Francoskega, prišel je drugi in pripravljal katoliške redovnice iz Švice. To se je dogodilo zaporedno in ako ta naval črnih tujih gostov ne bode prenehal, smejo se Čehi pač šteti srečne. In te tujke, ki niti ne umé češkega jezika, ki nimajo niti smisla za ono, kar je češko, kar je Čehom milo, drago in sveto, bodo odgojevale česko deco, delovale bodo v českem narodu! Gorje vsakemu narodu, v katerem se ugnezdijo črni klerikalizem!

— **Dragoceno priznanje.** Na Tirolskem vlada že nekaj let sem srdit boj med klerikalci in krščanskimi socialisti. Sedaj so posegli škofje v ta boj in izdali skupni pastirski list, ki se bo jutri, 13. septembra, čital z vseh prižnic na Tirolskem. Škofje so v svrhu, da se konča boj med konservativnimi klerikalci in med krščanskimi socialisti, odredili — molitve pred razpostavljenim Najsvetejšim. Radovedni smo, če se obnese ta novi način izravnanja političnih nasprotstev. Škofje so v svojem pastirskem listu tudi omenili vzrok razpору med konservativnimi klerikalci in med krščanskimi socialisti — in ta vzrok je zanimiv. V svojem pastirskem listu pravijo škofje: »Od kod to, da nam je tako težko ohraniti krotkost pri ugovorih in žalitvah? Zato ker ni mamo podlaga vsakega npravnega življenja.« To je dragoceno priznanje. Podlaga vsakega npravnega življenja je po katoliških naukih vendar vera. Sedaj pa priznavajo tridentski, briksenški in solnograški škof, da tirolski klerikalci nimajo te podlaga, da nimajo vere. In mislimo, da imajo škofje prav, saj vidimo pri nas na Kranjskem, da so ravno klerikalci najmanj krščanski ljudje in da nimajo ne iskrie vere.

— **Gospa doktor — kot so-proga.** Izvrstno predavanje smo žuli dne 27. avg. od fotografa A. D'Zona, pri policijskem sodišču na Gates Ave., v New Yorku. Fotograf je namreč predaval o »znanstveno izobraženi ženski, kot soprog.« Sodnik je naravnost oprostil ubogega fotografa, kateri je bil obdolžen, da se ne zmeni za svoje zakonske dolžnosti. D'Zon je imel preje svoj atelje na Broadway in stanuje sedaj v Passaic, N. J. Njegova soproga in tožnica se imenuje »doktor Annie D'Zon« in stanuje v hiši št. 357, zap. 39. ulica v New Yorku. Na tožbo zakonske polovice odgovoril je fotograf z protibodolžitvijo, da ga je soproga od dneva poroke nadalje najmanj dvajsetkrat ostavila. To pa je storila radi tega, ker se je neprestano bala, da ne postane — mati. Fotograf je dokazal, da je njegova žena navdušena pristašinja — »proste vsestranske ljubezni«. Razun tega ljubi ona tudi necega »princa«, toda le »per distance«. Gospa D'Zon je lepa in inteligentna in njene lepe črne oči se niso prav nič spremenile, ko je njen soprog predaval o »prostej ljubezni«. Na vprašanje je odvrnila, da je rojena v — Kišenevu in da je študirala na New Yor Eclectic Medical College medicino. Ona je trdila, da ni »anarhistinja« in da za »princa« ne mara.

— **„Vsenemški“ poslanec proti Prusu.** V neko vas blizu Trutnovega je prišel nedavno eleganten turist iz Krkonosov ter se zabaval pozno v noč v gostini. Po polnoči je prišel v gostilno tudi vsnemški poslanec Kasper s tovariši ter začel izpraševati tujca. Ta je vsiljivcu nalašč povedal neverjetno dostojanstvo, a ko je izpraševanje že postalo resno, predstavljal se je turist kot nadporočnik Morsche 9. pruskega pešpolka. Kasper pa ga je zavrnil, da mu tega ne verjame, temuž je v nje-

govih očeh nevaren pustolovež. Pozvati je dal policajja ter mu ukazal, naj turista na njegovo odgovornost odvede v občinski zapor. Izpustili so ga šele, ko je občina Glogov na brzozjavno vprašanje odgovorila, da je zaprti res nadporočnik Morsche ter stanuje njegova soproga s stariši v Glogovi. Tako se je blamiral Vsenemec proti Nemcu iz Pruske.

— **Vojaška subordinacija.** Vojno sodišče v Gdanskem je nedavno sodilo nad Dragoncem Thymianom, ker je zakrivil težko vojaško hudodelstvo zoper subordinacijo. Zatožil ga je njegov podstražnik. Thymian je zanimal vsako krivdo ter pripovedoval dogodek prav drastično: Po daljši ježi se je obdrgnil kožo na tistem delu telesa, ki igra pri ježi najvažnejšo vlogo. Njegov tovariš, ki se je spoznal nekoliko na »padarstvo« mu je hotel pomagati ter si je dal rane pokazati, kar je storil toženec pri odprtem oknu, v vojašnici. Nesreča je je hotela, da je v istem trenutku pogledal skozi okno v nasprotnem stanovanju strogi podstraž-mešter, ki je slutil, kakor pravi obtož-nica, takoj »najhuše« ter je videl v vojaškem obnašanju »demonstracijo«. Sodišče si je prostor ogledalo, vendar je dragoncu spregledalo ponoviti kritično »demonstracijo« ter je obtoženca seveda oprostilo.

— **Kastrirani papeževi pevc.** Človek bi mislil, da je v prosvitljenem 20. veku nemogoče, da se godé v civilizovani Evropi taka barbarstva. kakor je kastriranje dečkov. Toda to se ne izvršuje morda doli globoko v Turčiji, ampak v središču krščanstva, v Rimu, v prestolnici Kristusovega namestnika, v Vatikanu. Sicer je bilo znano, da so se svoje dni v sivih časih srednjega veka vsi dečki kastrirali, ki so bili uvrščeni med papeževe pevce v Sikstinskih kapeli. Toda dosedaj se je obče mislilo, da so se te grozovitosti, ki se s krščanskimi načeli absolutno ne dajo združiti, že zdavna odpravile. Verodostojni viri pa poročajo, da temu ni tako, ampak da sestoji še dandanes papežev sikstinski pevski zbor iz samih kastratov. Trdi se, da je sedanjí vodja pevskega zbora don Perosi prevzel vodstvo samo pod pogojem, da se dečki-pevci ne bodo več pohabljevali. To se mu je sicer obljubilo, toda zgodilo se ni nič, da bi se sramotnemu počenjanju napravilo konec. Še sedaj dečke pridno kastrirajo, don Perosi pa še nadalje z navdušenjem vodi ta »rezani« pevski zbor ter se raduje tega imenitnega pevskega materijala! Ta grozdejstva na ubogih, vsake samoozbrambe nezmožnih dečkov »v večjo čast božjo« je tako lopovstvih, ki sa niti ne da označiti, to tem bolj, ako se ne godi z dovoljenjem, vsekakor pa z vednostjo rimskega papeža. Škoda je samo, da se ne da to oskrnjevanje otrok kazensko zasledovati; Vatikan je namreč eksteritorijalen in italijanska sodišča ne morejo ničesar storiti, da bi zabranile to nečuvstvo, že prostemu čustvu človečnosti in dostojnosti nasprotujoče početje. Ali bi ne bilo bolje, da bi se kastrirali razni božji namestniki, — imen nečemo imenovati, imamo jih pa obilo na razpolago, — da bi ne zastrupljali rodbinskega življenja, da bi ne zapeljevali deklet in oskrnjevali otrok?! O tem bi naj vatikanski krogi resno razmišljali! Ako Rim že hoče pridržati duhovniški celibat, naj se kandidati za ta stan kastrirajo, da se odstrani ono zlo, ki že stoletja in stoletja tare vse katoliške narode in jim zastrupljuje življenje. To bi pač bilo »v večjo čast božjo«, vsekakor pa bolj, kakor kastracija nedolžnih dečkov, ki morajo čast, da smejo popevati v proslavo božjo, poplačati z oskrunitvijo svojih teles. Škanda!

— **Trgovina z dekleti.** Newyorská policija je ustavila nadaljno poslovanje dveh »posredovalnic« dela, kateri sta se pečali z vse drugimi posli. Prva je last Jos. Gelba in druga F. Georgeia. Oba lastnika posredovalnic dela so zaprli, ker sta obtožena, da sta potom svojih uradov oskrbovala newyorské razupite hiše s »svežim blagom«. Na ta način sta mnogo nedolžnih in nevednih deklet izročila prostituciji in sramotnemu življenju. Za vsako prodano deklet sta dobila po 10 dolarjev odškodnine. Stvari sta prišla na sled detektiv Lemmon in matrona Ada Clarke. Dne 19. avgusta sta prišla v Gelbov urad, kjer sta se prestavila kot posestnika jedne imenovanih hiš v Philadelphiji in sta ga naprosila, naj jima preskrbi 8 židovskih deklet. Gelb je takoj obljubil človeško blago oskrbeti in je pristavil, da pozna neko mlado češko deklico, katera zamore takoj nastopiti »službo«. Lemmon in gospa sta odšla, toda že popoldne sta se vrnila, na kar jima je Gelb dejal, da je treba stvar dobro plačati in naj prideta v soboto popoldne v njegov urad, da jima izroči dekleta. V soboto popoldne sta bili v uradu dve češki deklice »pripravljene«. Lemmon je dal prodaj

Učenec

iz poštene rodbine, 12-14 let star, se sprejme v trgovino z mesa nim blagom (2320-3)
J. Kranjc v Borovnici.

Marija Sever

učiteljica klavirja

stanuje 2327-3
na Jurčičevem trgu št. 3
in je doma vsak dan od 1.-3. ure.

Mesarski pomočnik

se sprejme pri 2258-5
Al. Pavlinu v Trebnjem.
Vstop 15 septembra ali pa 1. oktobra t. l. Izučen mora biti v razse kavanju mesa. Plača po dogovoru.

Trgovski pomočnik

18 let star, z dobrim spričevalom, želi vstopiti v službo v trgovino me šanega blaga kje na deželi. Vstop začetkom oktobra.
Naslov pove upravništvo „Slov. Naroda.“ (2316-3)

Bivši trgovec

oščenjen, brez otrok, v najboljših letih, želi vstopiti v službo v večjo trgovino ali podružnico. Izaže se lahko z dobrimi referencami. (2315-3)
Ponudbe se prosijo pod naslovom: „Poštenost 500“ poste restante, Šmarje pri Jelšah.

Dijaki

ali gospodične se sprejmejo v boljši rodbini pod zmernimi pogoji v stanovanje in na hrano
v Ljubljani, Glavni trg št. 25, I nadstropje. (2187-6)

Izprašana učiteljica

z dobrimi spričevali, slovenščine in in nemščine popolnoma veča,
se sprejme s 1. oktobrom 1903
v Ljubljani s popolno oskrbo in proti dogovorni denarni mezdi v svrhu vzgojevanja treh 4 do 10 let starih deklic.
Kje? pove upravništvo „Slovenskega Naroda.“ (2309-3)

Reform-klozete

popolne s prevlako in trdnim sedešem, brez duha, z vodno napravo ali brez nje, nikake poprave, nikaki stroški za postavljanje, izdeluje 10 Karol Maintinger, Dunaj I. Liebenberggasse št. 1
tovarna za popolne vodovodne naprave s senčniki ali motorno močjo.
Cenik z obrski zastoj.

Mednarodna panorama.

v Ljubljani — Pogačarjev trg.
Fotoplastični umetni zavod.
s popolnoma novo briljantno razsvetljavo. (2378)
Danes, v soboto, 12. septembra, zadnji razstveni dan:
Ob slikovitem Gardskem jezeru.
Jutri, v nedeljo, dne 13. do sobote dne 19. septembra:
K. ciklus:
Peterburg in njegova gradovi
Cell Peterburg s svojimi znamenitostmi je razdeljen v štiri cikle
Vsak dan, tudi ob nedeljah in praznikih odprto od 9. ure zjutraj do 12. ure dopoldne in od 2. popoldne do 9. ure zvečer.
Z odličnim spoštovanjem ravnateljstvo.

Jzvežbane agente

proti visoki proviziji in doneškom stroškov išče družba, ki ima kupčijo za blago v masah po celi Avstro-Ogrski. Ponudbe na poštni predal št. 21, Budimpešta, glavna pošta. (2240-3)

5 parov čevljev za K 5-80

(2280-2)
se odda le zaradi velike preobilice za tako nizko ceno. 1 par čevljev za zavezovati za gospode, 2 para za dame in 1 par za deklice, z močno zbitimi podplati, lepe fašone. Dalje 1 par elegantnih komodnih čevljev, zelo prijetni in lahki za nositi. Vseh teh 5 parov za 5 K 80 h. Pri naročitvi zadostuje številka za čevlje. Razpošilja za proti povzetju. Zamenjava dovoljena.
Razpošiljalnica čevljev
EBERSON
Dunaj VII/3. poštni predal.

Hotel Kolbeck „Zur Linde“

DUNAJ „Laxenburgerstrasse 19“
tik južnega in državnega kolodvora. Postajališče električne cestne zveznice na vse strani.
Fina meščanska, novo opremljena hiša. Elektr. razsvetljava, kopalnice, cene zmerno. Postrežba in razsvetljava se ne računa posebej. 1674-12
Fran Kolbeck, hotelir.

Na Voloskem pri Opatiji se dá v najem

hotel z restavracijo

na zelo prikladnem mestu.
Natančneje informacije daje upravništvo „Slov. Naroda.“ (2318-3)

Triumph-štedilna ognjišča

za gospodinjstva, ekonomije i. t. dr. v vsakoršni izpeljavi. Že 30 let so najbolje priznana. Priznana tudi kot najboljši in najtrpežnejši izdelek. Največja prihranitev goriva. Specialiteta: Štedilna ognjišča za hotele, gostilne, restavracije, kavarne i. dr. Ceniki in proračuni na razpolago. Glavni katalog franco proti doposlani znamki. (852-49)
Tovarna za štedilna ognjišča „Triumph“
S. Goldschmidt & sin
Wels 18, Gorenje Avstrijsko.

Tovarniške cene! 5% ceneje kakor pri prekupcih.

Singerjevi šivalni stroji,

izborna sestava in izvršba, Singerjevi šivalni stroji, močna konstrukcija z gonjo na nogo, z zapiralno omario, vsemi aparati in praktičnimi novostmi, najbolj priljubljen šivalni stroj za domačo rabo (v prodajalnah K 90) stane 49 kron, z gonjo na roko 38-40 kron. Singerjev šivalni stroj z obročnim čolnom z razkošno opremo, vsemi pritlikinami in omario šiva zanesljivo in hitro, zato ima prednost v industriji in obrti v prodajalnah K 150) stane samo 77 kron. Z velikim obročnim čolnom za krojače mesto K 190 samo 95 kron. Central Bobbin 90 kron. Prodaja se samo proti takojšnjemu plačilu s 5letnim zanesljivim jamstvom. Na zunaj proti predplačilu 15 kron. Ostalo po povzetju. Cenik zastoj. Mnogoštevilna priznanja so na vpogled.
M. Kundbakin, Dunaj IX., Berggasse št. 3. (2317-1)

Tovarna pečij

in raznih prstenih izdelkov

Alojzij Večaj

v Ljubljani, Trnovo, Opekarska cesta, Veliki Stradon 9

prilporeča vsem zidar- skim mojstrom in stavnbenikom svoje venko zalogo

najmodernejših pre- šanih ter barvanih prstenih

pečij

in najtrpežnejših štedilnih ognjišč

lastnega izdelka, in sicer rujavih, zelenih, modrih, sivih, belih, rumenih itd., po naj- nižjih cenah.

Ceniki brezplačno in pošt- nino preste. (16-37)

AVGUST REPIČ

sodar 38
Ljubljana, Kolezijske ulice 16 (v Trnovem)
izdeluje, prodaja in popravlja vsakovrstne
sode
po najnižjih cenah.
Kupuje in prodaja stare vinske posode.

Pri nakupovanju

suknenega in manufakturnega blaga se opozarja na tvrdko

HUGO IHL

v Ljubljani v Špitalskih ulicah št. 4.

Velika zaloga suknenih ostankov.

Pariski modercil!
Pariski modercil!
Spređaj ravna oblika, ne tišči na želodec. priporoča v največji izberi
Flojzij Persché
v Ljubljani
Pred škofijo št. 21.

Tovarna in prodaja oljnatih barv, firneža in lakov.

Električni obrat.

Brata Eberl

Prodajalna in komptoar: Mikošičeva cesta št. 6.

Delavnica: Igriške ulice št. 8.

Plesarska mojstra c. kr. drž. in c. kr. priv. juž. želez. Slikarja napisov.

Stavbinska in pohštvena pleskarja.

Velika izbirtka dr. Schoenfeld-ovih barv v tubah za akad. slikarje.

Zaloga čopičev za pleskarje, slikarje in zidarje, štedilnega mazila za hrastove pode, karbolinoje itd.

Posebno priporoča slav. občinstvu najnovejše, najboljšo in neprecenljivo sredstvo za likanje sobnih tal pod imenom „Rapidol“.

Priporoča se tudi sl. občinstvu za vse v najino stroko spadajoče delo v mestu in na deželi kot priznano rečno in fin. po najnižjih cenah

Bluze

damski pasovi

srajce in pasovi

za hribolazce

in (1671-22)

otročke obleke

se radi pozne sezone

prodajajo po znatno

znižanih cenah.

V. pl. Gerhauser

Stari trg št. 13.

Zadnje novosti

v modercih francoske fašone.

2 ali 3 gospodične

sprejmejo se k rodbini brez otrok v stanovanje in hrano. Lepo in zdravo stanovanje, dobra hrana in ljubeznjivo občevanje. (2242-3)
Natančneje se izve v upravništvu „Slovenskega Naroda“.

Cena vžigalic: (1571-4)

1 orig. zabož s 500 zavitki (normal) K 48.— franko Ljubljana 2% popusta,

2 orig. zabož s 500 zav. (Flaming) K 52.— franko Ljubljana, 2% popusta
Iv. Perdan, Ljubljana.

Čudovita novost!

325 komadov za 1 glđ. 95 kr.

Krasna ura z jako lepo verižico, točno idoča, za katero se daje dveletna garancija. Velikolepa Laterna magica s 25 krasnimi podobami. 1 jako fina kratavna igla s simili briljantom. 1 krasen kolijje iz orient-biserov, patentni zaklep, najmoderneji nakit za dame, 1 fin usnjati mošnjiček, jako elegantni nastavek za smotke, 1 garnitura ff. double-slatih manšetnih in srajčnih gumbov, 1 ff. žepni nožec, 1 ff. toaletno zrcalo, belg. steklo v etuiju, 20 predmetov za dopisovanje in 200 raznih komadov vse, kar se potrebuje v hiši. Krasnih 325 komadov z uro, ki je sama tega denarja vredna, pošilja proti pošt- nemu povzetju za 1 glđ. 95 kr. razpošiljalnica

S. Kohane, Krakovo poštno predal 72, Ako ne ugaja, se denar vrne. (2330)

Franc Wilhelmov odvajajoči čaj

FRANCA WILHELMA
lekarnarja, c. kr. zalagatelja
Neunkirchen, Spod. Avstrijsko
se dobiva v vseh lekarnah v zavitkih po 2 K avstr. velj. c (2721-21)
Kjer se ne dobi, se pošlje naravnost. Poštni colli = 15 zavit- kov K 24, franko na vsako avstr.- ogrsko poštno postajo.
Kot znamenje pripravnosti je na zavitkih vtišljen grb triške občine Neunkirchen (devet cerkv).

GRAND PRIX

Pariška svetovna razstava 1900.

Svetovnoslavna ustna voda.
Dobiva se povsod. (2:05-8)

G. Tönnies

Ljubljana (1908-8)

tovarna za stroje

prilporeča kot posebnost:

Žage in

vse stroje

za obdelovanje lesa

Turbine

Bencin-

locomobile

posebno pripravne za goniti po- ljedeljske stroje.

Sesalno plinski motori

najcenejša gonilna sila, 1 do 3 vin. za konjsko silo in uro.

Obleke, koce, stare vojaške čevlje

z dobrimi podplati na debelo tudi proti šestmesečnemu plačil- nemu odlogu pri L. Pressburger & sin, Dunaj XX/1, tovarna Pressburg. 8

Plüss-Stautor-jov klej

v toboleh in steklenicah večkrat odlikovan s slatimi in srebrnimi svetinjami, s katerim se lahko zlepijo zlomljene stvari, ima na prodaj Fran Kollmann v Ljubljani. (74-18)

Dva dijaka

iz boljše hiše, mlajša srednjašolca se sprejmeta pri učiteljski rodbini na stanovanje. (2337-3)
Več pri upravništvu „Sl. Nar.“

Odda se 2314-3)

pekarija

v najem, z vso pekovsko in prodajalno oprav. Termin 1. november t. l.
Kje pove upravništvo „Slov. Nar.“

Dijaki

iz boljših hiš, se sprejmejo na sta- novanje s popolno oskrbo.
Več se poizve na Francovem nabrežju št. 7, I. nadstropje. 2368-2

Dva dijaka

iz boljših hiš sprejmeta se v stanovanje in popolno oskrbo.
Kje? pove upravništvo „Sloven- skega Naroda“ (2337-2)

Dijaka

iz boljše hiše sprejme učiteljska rod- bina na stanovanje in hrano. 2372-2
Kje? pove upravništvo „Sl. Nar.“

Deklice

sprejme na stanovanje in hrano samo- stojna gospodična, absolventinja du- najske c. kr. strokovne šole.
V Ljubljani, na Bregu št. 2, II nadstropje. 2352-2)

Gostilničar

s koncesijo
se išče za neko restavracijo, ki se bo otvorila v novembru.
Ponudbe pod „Restauration“ po- ste restante, Ljubljana. (2371)

2 dijaka

iz srednjih šol se sprejmeta na stanovanje in hrano blizu gim- nazije. (2347-2)

Marije Terezije cesta št. 1

II nadstropje na desno,

Išče se s 1. novembrom ali 1. oktobrom t l

stanovanje

z dvema sobama in pripadki, even- tualno z eno večjo sobo in pripadki. za rodbino brez otrok.
Ponudbe naj se prijavijo uprav- ništvu „Slov. Naroda.“ (2343-3)

Vinske sode

(belega vina) skoro nove, dobre in močne, od 620 do 650 litrov, proda po nizki ceni

Fran Casolo 1903-3

Vegove ulice št. 10.

Uradno dovoljena najstarejša ljubljanska posredovalnica stanovanj in služeb

G. FLUX

Gosposke ulice št. 6 (2387)

Išče najmo:

več kuharic in sobaric za Ljubljano in na zunaj, 4 deklice k otrokom 6-8 glđ, starejšo otroško varuhinjo za Ogrsko, prodajalke za špacerijsko trgovino, postiljone, kočijaže in sluge k gospodi za na zunaj, 2 nata- karice na račun, izvrsten sušilec. Denar za potovanje tu, več se zve v pisarni.

Absolv. pravnik

2 drž. izpitoma želi vstopiti v odvetniško ali notarsko pisarno. Porudbe se prosí na upravništvo „Slov. Naroda“ pod S. J. (2346-2)

Gostilna

v ožji bližini mesta se odda na račun. Več se izve v posredovalnici služb Ter. Novotny, Ljubljana, Dunajska cesta št. 11. (2396-1)

Gospica

ki je dovršila sedem razredov, želi vstopiti v kako prodajalno v službo. Naslov „F. P.“ poste restante Planina pri Rakeku. (2399-1)

Gospe in gospodične

dobijo takoj dober in stalen zaslužek. Sprejema se od 8.—11. ure dopoldne. Privoz (Prule) št. 3 vrata 5, I nadstropje 2403-1

3 učence

za ključavničarsko obrt **takoj vsprejme** (2404-1) Fran Oman ključavničar v Ljubljani, na Rebru.

Pošilja se colnine prosto. (2388-1)

Janeza Irdine zbranih spisov je pravkar izšla prva knjiga:

Bahovi huzarji in Iliri.

Prezanimiva epizoda iz južno-slovanske zgodovine. Knjiga, važna za vsakega zavednega Slovenca.

Cena K 3.—, po pošti K 3.20.

Založil L. Schwentner v Ljubljani. (170)

Ohranitev zdravega ŽELODCA

tiči največ v ohranitvi, pospeševanju in v uravnavanju prebavljanja ter odstranitvi nadležnega zaprtja. V ta namen naj se rabi najpripravnejše znano sredstvo dr. Rose balsam za želodec. Ta je narejen iz najboljših iziskanih zdravilnih zelišč za lek. Vzbuja apetit in pospešuje prebavljanje in preverza letko odvajanje tako, da služi z najboljšim uspehom za gojenje želodca.

SVARILO! Vsi deli embalaže imajo zraven stoječo postavno deponovano varstvo znamko.

Glavna zaloga lekarna B. FRAGNER-ja v Pragi, c. in kr. dvornega dobavitelja „pri črnem orlu“

Praga, Malá Strana, ogeľ Nerudove ulice. Po pošti razpošilja se vsak dan.

Proti vpošiljavi K 2.56 se pošlje velika steklenica in za K 1.50 mala steklenica na vse postaje avstro-ogerske monarhije poštne prosto.

Zaloga v lekarnah Avstro-Ogerske. V Ljubljani se dobiva pri gg. lekarjih: G. Piccolli, U. pl. Trnkóczy, M. Marb-detschláger, J. Mayr. (112.6)

Dva dijaka

se sprejmeta na hrano in stanovanje v bližini realke. Na razpolago je glasovir. Naslov v upravništvu „Slovenskega Naroda“. (2400)

Pred ponarejanjem se hrani z vzorcem in znamko.

Sol za želodec

Julija Schaumanna

deželnega lekarnarja v Stockeravi. (61-5) b Mnogo let že izpričano dietetično sredstvo za pospeševanje prebavljanja. Odstranjuje takoj želodčno kislino. Neprekošno za uravnanje in ohranjenje dobrega prebavljanja. Dobiva se v vseh renom. lekarnah avstr.-ogerske države. Cena I škatlice K 1.75. Razpošilja se po poštnem povzetju če se naročita: s jmanj 2 škatlicji. Glavna zaloga: deželna lekarna JULIJA SCHAUMANNA v Stockeravi.

Žrebanje dne 1. oktobra 1903. Glavni dobiček:

Promese k Tiskim srečkam à K 6'50, K 180'000

(2401) se dobé pri „Ljubljanski kreditni banki“ v Ljubljani.

Kolosalno

zalogo smo kupili po ceni, torej zamoremo tudi po čuda nizki ceni prodajati.

Letne in jesenske obleke, površnike, haveloke, športne suknje od . . . . . 4 gl. višje
damski jopiči jesenski in zimski, ovrtniki dolgi od . . . . . 3 " "
jesenski in zimski paletoti od . . . . . 5 " "
nepremočni dež. plašči iz Reithoferjeve proževine (gumi), športne suknje v modnih barvah . . . . . 7 " "
klobuke iz volne in klobučevine od 50 kr. višje.
Največja izbora visokomodnega sukna, konfekcija za dame in gospe v najfinjši izpeljavi in vse le po čudno nizkih cenah.

Angleško skladišče blaga

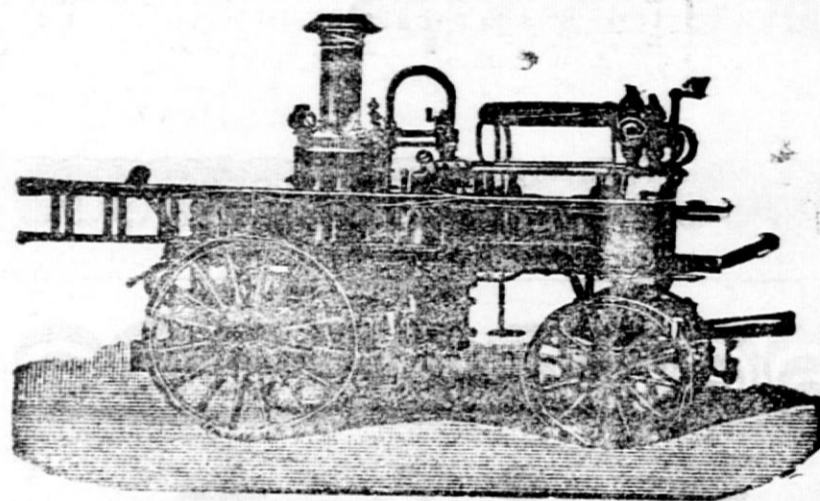
Kapamacija & Bondy

Ljubljana, Mestni trg št. 5.

(2339-3) O. Bernatovič, poslovođja.

Veliki požar!

zamore se lahko in naglo pogasiti samo s

Smekalovimi brizgalnicami nove sestave, koje od desne in leve strani vodo vlečejo in mečejo. V vsakem položaju delujoče, kretanje brizgalnice nepotrebno!

R. A. SMEKAL

Zagreb (72-20)

skladišče vseh gasilnih predmetov, brizgalnic, cevi, pasov, sekiric, sesalk in gospodarskih strojev.

Pred škofijo št. 1.

J. Grobelnik, Ljubljana

Mestni trg št. 20.

priporoča za

jesensko in zimsko sezono:

<p>Okusno izber zadnjih novosti v blagu za damske obleke, modnih barhantih in modernem blagu za bluze.</p>	<p>Največjo zalogo sukna za obleke, površnike, zimske suknje v oddelku za sukno Pred škofijo 1.</p>	<p>Najlepšo izbero pravih tirolskih lodnov v vseh barvah in cenah.</p>
--	---	--

(2402) Starišem in varuhom priporočam za šolo obiskujočo mladino

ostanke

vseh vrst polastniceni.

Vzorci se pošiljajo na zunaj brezplačno in poštne prosto. Pri večjih naročbah primeren popust.

➡ Za dobro blago se jamči. ➡

➡ Cene presenetljivo nizke. ➡

Poduk

v Igranju klavirja za začetnike se daje prav po nizki ceni.
Kje? pove upravništvo „Slovenskega Naroda“.

(2389-1)

Deklica

od boljše rodbine sprejme se na hrano in stanovanje. Na razpolago je tudi vrt.
Več se izve pri upravništvu „Slov. Naroda“.

(2390)

Dobro upeljana

pekarija

na Bledu (2289-4)

se dá pod ugodnimi pogoji takoj v najem. Vpraša se J. Dežman, Bled 22.

Trgovski pomočnik

mład, zanesljiv, le iz dobre hiše, slovenskega in nemškega jezika zmožen, v železninski in specerijski stroki popolnoma izurjen, se sprejme takoj pod ugodnimi pogoji pri tvrdki **Adolf Gustin, Novo mesto.** (2391-1)

Učenca

iz dobre hiše, ki je dovršil ljudsko šolo ter je več slovenskega in nemškega jezika, sprejme usnjarska trgovina v Ljubljani.

(2382)

Kdo pove upravništvo „Slovenskega Naroda“.

Trgovski pomočnik

kateri se izkaže z dobrimi pričevali, je spreten prodajalec, zvest in pošten ter vaje hišnega reda sprejme

(2386-1) **T. Tollazzi,**
trgovec v Logatcu.

Spretnega

stenografa

sprejme (2394-1)

Dr. Josip Furlan,
odvetnik v Ljubljani.

Dijak

iz boljše družine se sprejme na fino hrano, priporočeno od nekega c. kr. profesorja v bližini vseh srednjih šol, materinska vzgoja in nadzorstvo, dobra hrana, lepa soba pri neki uradniški vdovi. Cena po zahtevi hrane. Ponudbe pod „**Materinska vzgoja**“ poštno ležeče Ljubljana.

(2397-1)

Zelo ceni čevlji.
4 pari čevljev za 4 K 25 h

se prodaja vsled prenapolnjenih skladišč tako dolgo za to neslišano nizko ceno, dokler jih bode v obilici. 1 par čevljev za gospode, 1 par za dame, 1 par za dečke in 1 par za deklice, vsi štirje pari, zelo dobre kakovosti, elegantni, trpežni in lični, po najnovjšem vzorcu, najlepšega izdelka, se prodajo za bore nizko ceno 4 K 25 h. Pri naročanju naj se pove dolgot. Pošiljatev po povzetju.

Razpošiljalnica čevljev

A. Gelb, Krakov, št. 40.

Zamena dovoljena, za neugajajoče se vrne denar (2379)

„Grilova slavnost“ v Vodmatu.

Spodaj podpisani uljudno vabi p. n. slav. občinstvo jutri v nedeljo t. j. 13. septembra v svojo že od nekdanj znano gostilno

pri „**Majarončku**“.

Postreglo se bode z pristnionaravnimi vini, puntigamskim pivom, različnimi pečenkami in klobasicami s primernimi cenami.

Godba, petje in ples.

Vstop prost. (2398)

Slavnost se vrši ob vsakem vremenu. Na mnogobrojni poset vabi z odl. spoštovanjem

Jernej Jelenič,
gostilničar in posest.

„LJUBLJANSKA KREDITNA BANKA“

Akcijski kapital K 1.000.000.—

Kupuje in prodaja

vse vrste rent, zastavnih pisem, prioritet, komunalnih obligacij, srečk, delnic, valut, novcev in deviz.

Promese izdaja k vsakemu žrebanju.

v Ljubljani, Špitalske ulice šte. 2.

Zamenjava in ekskomptuje
izžrebane vrednostne papirje in
vnovčuje zapale kupone.

Dajo prodajajo na vrednostne papirje.
Zavaruje srečke proti
kurzni izgubi.

Vinkuluje in devinkuluje vojaške ženitninske kavcije.

Eskompt in inkasso menic.

Borzna naročila.

Podružnica v SPLJETU.

Denarne vloge sprejema
v tekočem računu ali na vožne knjižice proti ugodnim obrestim. Vložni denar obrestuje od dne vloge do dne vzdiga. (2375-119)
Promet s čeki in nakaznicami.

Gričar & Mejač

Prešernove ulice
šte. 9

Ljubljana

Prešernove ulice
šte. 9

uljudno naznanjata, da je za prihodnjo sezono

**novosti v konfekciji
za dame** v veliki izberi
v zalogi.

Ravno tako so tudi

**obleke za gospode
in dečke** popolnoma na novo sortirane in posebno opozarjata na zelo praktične

obleke za šolarje.

Vsakej obleki pridejane so krpe.

(2383-1)

Jos. Petrič

v Ljubljani.

Zovarniška zaloga papirja in tovarna papirnih izdelkov.

Trgovina na sv. Petra cesti 2. Tovarna na sv. Martina cesti 20.

Največja zaloga

vsakovrstnega papirja in risalnega orodja po najnižjih originalnih tovarniških cenah.

Edina tovarna na Kranjskem

katera je z vsemi potrebnimi stroji po najnovjšem načinu urejena in katera le svoje lastne izdelke prodaja.

V mojem podjetju izdeljuje se le najboljše blago in tekmujem z vsako zunanjo konkurenco. (2393-1)

Posebno priporočam

trgovske in uradne knjige, šolske zvezke, pisemske kasete, noteze, kartonaže patentovane in odlikovane poštne kartone, papirne vreče, pisalni papir, ovojne in pergamentne ter druge vsakovrstne papirje, črnilo, peresa, svinčnike, peresnice i. t. d.

V tovarni nahaja se nad 60 delavcev in delavk in se uporablja nad 50 raznovrstnih strojev.

Tovarna je slavnemu občinstvu vsaki četrtek od 2.—4. ure na pogled ter slavno isto uljudno vabim, da si pogleda moje jako zanimivo podjetje.

Vzorci in ceniki zastoj in franko!

Jernej Bahovec

trgovina s papirjem, pisalnim in risalnim orodjem

v Ljubljani

Sv. Petra cesta šte. 2

Filijalka:

Resljeva cesta šte. 7

priporoča:

Najboljše urejeno zalogo različnega papirja, trgovskih in poslovnih knjig, šolskih zvezkov, bilježnic, črnila itd.

Katekizme in šolske knjige za ljudske šole.

Molitevnik v raznih vezeh.

Tiskovine za gospode odvetnike in c. kr. notarje.

Fotografske aparate ter k temu potrebne predmete.

Kipe slovenskih literatov.

Razno galanter. blago itd.

Nizke cene, točna in solidna postrežba.

Lepoto

polti napravi cvetlično milo za umivanje obraza

„Aida“

à 60 vin.

Dobiva se samo:

v lekarni „pri orlu“

mag. pharm. Mardetschläger

nasled. Svobode v Ljubljani.

Istotam se dobivajo tudi ceniki (knjižice) s kratkim navodilom o negovanju zob, las in polti, z malim koledarjem zastoj in po pošti.

Najnovjši in najboljši
Klobuke
Vse vrste za gospode in dečke
Izlele prvih avstrijskih, nemških, italijanskih in angleških tovarniških proizvajalcev in po najnižji ceni

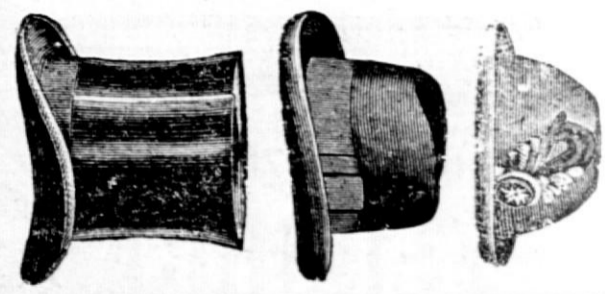
G. J. HAMANN
Mestni trg št. 8.

Zaloga klobukov

o. kr. privilegovanih dvornih klob. tovarn

W. Pless, Dunaj in J. Pichler, Gradec.

Klobuki se po lastni metodi glave in po lastni metodi izdelujejo in se vspešno prodajajo v vseh klobučnicah in trgovinah.

Jv. Seunig

trgovec z usnjem

na drobno in debelo

v Ljubljani, Stari trg št. 7

priporoča

olje zoper prah

dosedaj najboljše, prsto bencina, smole, petroleja ter kislin brez konkurence, brez vsacega duha po najnižjih cenah:

1 kg. 50 h, 50 kg. à 20 h, pri nakupu večje množine še ceneje.

Novo! Patentirano Novo!
nepremočljivo mazilo za počrnenje rujavih čevljev, usnja itd.

Otroška vrtca.

I. mestni slovenski otroški vrtec v Komenskega ulicah in II. mestni slovenski otroški vrtec v Cerkvenih ulicah se otvorita

v sredo dne 16. septembra t. l.

Vpisovalo se bode v obeh zavodih dne 14. in 15. septembra v šolskih prostorih.

C. kr. mesni šolski svet ljubljanski

dne 4. septembra 1903.

FRAN CHRISTOPH-ov

svetli lak za tlá

je brez duha, se hitro suši in dolgo traja.

Christoph-ovo zrealno svetlo voščilo

za trde parkete, najboljši vpuščevalni izdelek, se ne priljublja po uporabi, ne diši neprijetno; doseže se z njim lepa zrcalnosvetla tla.

V Ljubljani: Anton Stancul; — v Kranju: Fr. Dolenz; — v Skofji Loki: Fr. Dolenz; — v Postojni: C. Pikel. (929-9)

Ces. kr. avstrijske državne železnice.

C. kr. ravnateljstvo drž. železnice v Bejaku.

Invod iz vovnega reda.

veljaven od dne 1. maja 1903. leta.

Óahod iz Ljubljane juž. kol. Praga do Trbiža. Ob 12. uri 24 m ponoči osebni vlak Trbiž, Bejak, Celovec, Franzensfeste, Inomost, Monakovo, Ljubno, cez Selzthal v Aussee, Solnograd, cez Klein-Reifling v Steyr, v Linc na Dunaj via Amstetten. — Ob 5. uri zj. osebni vlak v Trbiž od 1. julija do 15. septembra ob nedeljah in praznikih. — Ob 7. uri 5 m zjutraj osebni vlak v Trbiž, Pontabel, Bejak, Celovec, Franzensfeste, Ljubno, Dunaj, cez Selzthal v Solnograd, Inomost, cez Klein-Reifling v Steyr, Linc, Budejevica, Plzen, Marijine v. Heb, Francove v. Prago, Lpsko, cez Amstetten na Dunaj. — Ob 11. uri 51 m popoldne osebni vlak v Trbiž, Pontabel, Bejak, Celovec, Ljubno, Selzthal, Dunaj. — Ob 1. uri 40 m. popoldne osebni vlak v Lesce-Bled, samo ob nedeljah in praznikih od 1. maja. — Ob 3. uri 56 m popoldne osebni vlak v Trbiž, Bejak, Celovec, Franzensfeste, Monakovo, Ljubno, cez Selzthal v Solnograd, Lend-Gastein, Zeli ob jezeru, Inomost, Breenc, Curih, Genevo, Pariz, cez Klein-Reifling v Steyr, Linc, Budejevica, Plzen, Marijine v. Heb, Francove v. Prago, Karlove v. Prago (direktni voz I in II. razr.), Lpsko, na Dunaj cez Amstetten. — Ob 10. uri ponoči osebni vlak v Trbiž, Bejak, Franzensfeste, Inomost, Monakovo. (Direktni vozovi I. in II. razreda). — Praga v Novo mesto in v Kocevja. Osebni vlaki: Ob 7. uri 17 m zjutraj v Novomesto, Straža, Toplice, Kocevja, ob 1. uri m popoldne istotako, ob 7. uri 8 m zvečer v Novo mesto, Kocevja. Prihod v Ljubljano kol. Praga iz Trbiža. Ob 3. uri 25 m zjutraj osebni vlak v Dunaja, Ljubna, Selzthala, Bejaka, Celovca, Monakovega, Inomosta, Franzensfesta, Pontabla. — Ob 8. uri 51 m zvečer osebni vlak v Dunaja, Ljubna, Bejaka, Celovca, Pontabla cez Selzthal iz Inomosta, cez Klein-Reifling iz Steyr, Linc, Budejevica, Plzena, Marijin varov, Heba, Francovih varov, Prage, Lpskega. — Ob 8. uri 53 m zvečer osebni vlak iz Lesce-Bled samo ob nedeljah in praznikih od 1. maja. — Ob 10. uri 43 m ponoči osebni vlak iz Trbiža od 1. julija do 15. septembra ob nedeljah in praznikih. — Praga iz Novega mesta in Kocevja. Osebni vlaki: Ob 8. uri 44 m zjutraj v Novo mesto in Kocevja, ob 2. uri 32 m popoldne iz Straže, Toplice, Novega mesta, Kocevja in ob 8. uri 36 m zvečer istotako. — Óahod iz Ljubljane drž. kol. v žarnik. Osebni vlaki: Ob 7. uri 23 m zjutraj, ob 2. uri 5 m popoldne, ob 7. uri 10 m in ob 8. uri 46 m ponoči samo ob nedeljah in praznikih. — Prihod v Ljubljano drž. kol. iz Trbiža. Mestni vlaki: Ob 6. uri 48 m zjutraj, ob 11. uri 6 m popoldne ob 6. uri 10 m in ob 9. uri 55 m zvečer samo ob nedeljah in praznikih. (1719)

FR. P. ZAJEC

Ljubljana
Stari trg šte. 28
urar, trgovec z zlatino in srebrnino in z vsemi optičnimi predmeti.
Nikelasta remontoar ura od gl. 1-20.
Srebrna cilindar rem. ura od gl. 4-.

Ceniki zastoj in franko.

MODERCE

natančno po životni meri za vsako starost, za vsaki život in v vsaki faconi

Skladišče za modno blago, pozamen-trije, trakove, čipke, svileno blago, perilo, klobuke za dame, tkana in kratka roba na debelo in na drobno.

prporoča

HENRIK KENDA

v Ljubljani, Glavni trg 17.

Važno! za Važno!
gospodinjje, trgovce in živinorejce.

Najboljša in najcenejša postrežba za droge, kemikalije, zelišča, cvetja, korenine itd. tud po Knelppu, ustne vode in zobni prašek, ribje olje, redilne in posipalne moke za otroke, dišave, mila in sploh vse toaletne predmete, fotografisne aparate in potrebšćine, kirurgisna obvezila vsake vrste, sredstva za desinfekcije, vosek in paste za tla itd. — Velika zaloga najtinejšega ruma in konjaka. — Zaloga svežih mineralnih vod in solij za kopel.

Oblastv. konces. oddaja strupov.

Za živinorejce posebno priporočljivo: grenka sol, dvojna sol, soliter, encjan, kolmož, krmilno apno itd. — Vnanja naročila se izvršujejo točno in solidno.

— Drogerija —

Anton Kanc

Ljubljana, Šelenburgove ulice 3.

C. kr. priv. tovarna za cement

Trboveljske premogokopne družbe v Trbovljah

priporoča svoj pripoznani izvrsten Portland-cement v vodno enakomerni, vse od avstrijskega društva inženirjev in arhitektov določene predpise gledé tlakovne in odporne trdote daleč nadkriljujoči dobroti, kakor tudi svoje priznani izvrstno apno.

Priporočila in spricévala raznih uradov in najslovitějšíh tvrdk so na razpolago.

Centralni urad: (1182-20)
Dunaj, I., Maximilianstrasse 9.

Naznanilo.

Uljudno naznanjam, da sem dne 10. septembra 1903 prevzel

gostilno „pri Cebav“

v Sent Vidu nad Ljubljano
z lepim senčnatim vrtom.

Postregel bodem vedno z dobrim in pristnim vinom, svežim pivom in z miznimi in gorkimi jedili.

Za obilen obisk se priporočam

(2353-2)

Janez Dermastja
prej gostilničar „pri Koširju“ v Taenu.

Naznanilo.

Iz konkurzne mase tvrdke

Goričnik & Ledenik

v Ljubljani na Mestnem trgu šte. 25
se prodaja (2385-1)

manufakturna zaloga

po znatno znižanih cenah.

Prva kranjska mizarska zadruga

v Šent Vidu nad Ljubljano

se priporoča sl. občinstvu v naročitev raznovrstne temne in likane sobne oprave iz suhega lesa solidno izgotovljene po lastnih in predloženih vzorcih. Velika zaloga raznovrstne izdelane oprave za salone, spalne in jedilne sobe je na izbero cenjenim naročnikom v lastnem skladišču tik kolodvora v Vižmarjih.

V prav obilno naročitev se priporoča

Jos. Arhar

načelnik. (81-36)

Klobuke

najnoveste facone
priporoča po najnižji ceni

Blaž Jesenko

Ljubljana, Stari trg 11.

Založena 1847. Založena 1847.

Tovarna pohištva J. J. NAGLAS

v Ljubljani 38

Zaloga in pisarna: Turjaški trg št. 7
Tovarna s stroji: Trnovski pristan št. 8-10

priporoča po najnižji ceni:

oprave za spalne sobe, oprave za jedilne sobe, oprave za salone, žimnate modroce, modroce na peresih, otroške vozičke, zastore, preproge itd.

Pozor! Pozor!

Priporočam svojo bogato zalogo pušk najnovějšíh sistemov in najnoveste vrste, revolverjev i. t. d., vseh pripadajočih rekvizitov in municije, posebno pa opozarjam na

trocevne puške

katero izdelujem v svoji delavnici in katere se zaradi svoje lahkote in priročnosti vsakemu najbolje priporočajo.

Ker se pečam samo z izdelovanjem orožja, se priporočam p. n. občinstvu za mnogobrojna naročila ter izvršujem tudi v svojo strok v spadajoče naročbe in poprave točno, solidno in najceneje.

Z velespoštovanjem (548-37)

Fran Sevcik

puškar v Ljubljani, v Židovskih ulicah.

Ilustrovan cenik se pošilja na zahtevo zastoj.

Anton Presker

krojač in dobavitelj uniform avstrijskega društva železniških uradnikov Ljubljana, Sv. Petra cesta 16

prporoča svojo veliko zalogo

gotovih oblek za gospode in dečke, iopic in plaščev za gospe, nepremočljivih havelokov i. t. d.

Obleke po meri se po najnovějšíh uzorcih in najnižjih cenah izvršujejo.

L. Schwentner

knjigotržec

V Ljubljani, Dvorni trg šte. 1.

Naznanjam, da sem prevzel od „Národne Tiskarne“ v Ljubljani v izključno razprodajo Jurčičeve zbrane spise, potem letnike in posamezne številke „Ljubljanskega Zvona“ in vse one knjige, katere so izšle v aložbi „Národne Tiskarne“. — Te knjige so:

Josipa Jurčiča zbrani spisi, zvezek I. do XI, broširan à 60 kr., elegantno vezan à 1 gl.

Posamezne številke „Ljubljanskega Zvona“ po 40 kr.

Zbirka zakonov. I. Kazenski zakonik, vezan à 3 gl.

Zbirka zakonov. II. Kaz. pravdni red, vezan à 2 gl. 80 kr.

Zarnikovi zbrani spisi. I. zvezek, broširan à 50 kr.

Dr. Nevesekdo: „4000“. Povest, broširan à 50 kr.

A. Askero: Islet v Carigradu, broširan à 20 kr.

Turgenjev: Otol in sinovi. Roman, broširan à 50 kr.

— Štiri novele, broširan à 20 kr.

Beusa-Třebizsky: Blodna duša. Roman, broširan à 70 kr.

Lefebvre: Pariz v Ameriki, broširan à 50 kr.

Stat nominis umbra: Časnikarstvo in naši časniki, broširano à 40 kr.

Jelinek: Ukrajinske dume, Povest, broširana à 15 kr.

Halévy: Dnevnik, broširan à 15 kr.

— Rane pripovedke, broširane à 40 kr.

— Dve povesti, broš. à 25 kr.

Theuriet: Undina. Povest, broš. à 20 kr.

A. Trstenjak: Slovensko gledališče, broširan izvod à 1 gl.

Jurčič: Listki, broš. à 15 kr.

— Gregoričevim kritikom, broš. à 30 kr.

Avstrijski patrijot: „Parteiwesen der Slaven“, broširano à 50 kr.

Po znižani ceni priporočam: Fran Kocbek, Pregovori, prilike in rekl. Prej 50 kr., sedaj samo 30 kr.

Sprejemam tudi naročila na vse modne žurnale, na vse domače in tuje časnike ter knjige.

Trebanjski cestni odbor oddaja stavbo mostu potom minuendo-dražbe.

Stavba mostu je proračunjena na 1550 kron. Načrti in proračun so na vpogled pri posestniku Al. Zlajpah-u v Vel. Loki na Dolenjskem.
Dražba se vrši dne 1. oktobra t. l. točno ob 13. uri opoldne na licu mesta v St. Lorencu na Temenici. (2336-2)
Trebnje, 7. septembra 1903.

Cestni odbor.

Hamburg-Amerika Linie

Največje najstarejše parobrodno društvo na svetu.

Njega parobrodje obsega 280 velikanskih parnikov.

Ameriko zanesljivo v 6 dnevih
direktna najhitrejša prekomorska vožnja z brzoparniki iz Hamburga v Novi York ali pa v Halifax.
Brezplačna vsakovrstna pojasnila daje od visoke vlade potrjeni zastopnik: Hamburg-Amerika Linie
Fr. Seunig v Ljubljani
Dunajska-cesta št. 31 poleg velike mitnice ali šrange.

Naročajte izborno (1384-34)
Ljubljansko delniško pivo
iz pivovaren v Zalcu in Laškem trgu.
Naročila sprejema
Centralna pisarna v Ljubljani, Sednijske ulice št. 4.

Poštna hranilnica ček. št. 849.086. Telefon št. 135.
Glavna slovenska hranilnica in posojilnica
registrovana zadruga z naomejeno zavezo
pisarna:
na Kongresnem trgu št. 14, Souvanova hiša v Ljubljani sprejema in izplačuje hranilne vloge obrestuje po 4 1/2% od dne vložitve do dne vzdige brez odbitka in brez odpovedi.
Uradne ure od 8.-12. dopoldne in od 3.-6. popoldne.
Hranilne knjižice se sprejemajo kot gotovina, ne da bi se obrestovanje pretrgalo.
(1863-9)
Dr. M. Hudnik, predsednik.

IVAN SCHINDLER, Dunaj III./I, Erdbergstrasse 12
pošilja že veliko let dobro znane stroje vsake vrste za poljedelstvo itd.
kakor: mlino za sadje in grozdje, stiskalnice za sadje in grozdje, škropilnice, poljsko orodje, stiskalnice za seno, mlatilnice, vitle, trijerje, čistilnice za žito, luščilnice za koruzo, slamo-reznice, stroje za rezanje repe, mlino za gorlanje, kotle za kuhanje klijaj, sesalke za vodnjake in gnojnice, vodovode, železne cevi itd.
od sedaj vsakomur po zopet izdatno znižanih cenah,
ravno tako vse priprave za kletarstvo, medene pipe, sesalke za vino, gumijevе in konopljene cevi, gumijevе ploče, stroji za točenje piva, skrinje za led, stroje za sladoleđ, priprave za izdelovanje sodavode in penečih se vin, mlini za dišave, kavo itd., stroji za izdelovanje klobas, tehnične za živino, tehnične na drog, steberske tehnične, namizne tehnične, decimalne tehnične, železno pohištvo, železne blagajne, šivalne stroje vseh sestav, orodje in stroje vsake vrste za kjučavničarje, kovače, kleparje, sedlarje, pleskarje itd.
vse pod dolgoletnim jamstvom po najugodnejših plačilnih pogojih tudi na obroke!
Ceniki z več kot 400 slikami brezplačno in poštine prosto. (1186-10)
Dopisuje se tudi v slovenskem jeziku.
Prekupcem in agentom posebna prednost!!
Piše naj se naravnost:
IVAN SCHINDLER, Dunaj III./I, Erdbergstrasse 12.

Josip Reich
parna
barvarija in kemična spiralnica ter likanje sukna
Poljanski nasip - Ozke ulice št. 4.
se priporoča za vsa v to stroko spadajoča dela.
Postrežba točna.
38 Cene nizke.

Optični zavod J. P. GOLDSTEIN
Ljubljana, Pod trančo 1
priporoča svojo veliko zalogo vsakovrstnih očal, lovskih in potnih daljnogledov ter vseh optičnih predmetov.
Zaloga in edina prodaja monogramov za zaznamovanje perila.
Zaloga grammophonov ki igrajo izrečno močno in natančno.

Glavna trgovina:
Stari trg št. 21.
Pekarija in slaščičarna
J. ZALAZNIK

Ziljalke:
Glavni trg 6
in
Sv. Petra cesta 26

J. S. Benedikt
v Ljubljani, Stari trg (tik glavne prodajalne na voglu).
Največja zaloga klobukov najnovije fačone.
Nizke cene.
Prodaja na drobno in debelo.
Ceniki brezplačno.

Avg. Agnola
Ljubljana
Dunajska cesta št. 13.
Velika zaloga steklenine, porcelana, svetilk, zrcal, šip itd. itd.
Steklenice, kozarci, vrčki itd.
po najnižjih cenah.

Za moravski deželni zavarovalni zavod (zavarovalnica za življenje, rente in ljudska zavarovalnica) se iščejo generalni agenti in zastopniki (2319-2)
pod najugodnejšimi pogoji. Uprava zavoda je pod vrhovnim nadzorstvom deželnega zbora in deželnega odbora mejne grofije Moravske. Zanesljivost zavoda je z ozirom na njegov značaj kot deželni zavod nedvomna. Obširne ponudbe na filialko na Dunaju, II. Obere, Donaustasse 101.

!Pohištvo!
Kdor želi po nizki ceni in dobro blago kupiti, naj kupi pri
Fr. Burger-ju
mizarju v Spodnji Šiški
ki ima še v zalogi čez sto raznovrstnih postelj, cele oprave za spalne sobe in še mnogovrstnih drugih reči. (2308-4)

Ustanovljeno leta 1832.
Priznано najboljšo
oljnate barve
zmlete s stroji najnovije sestave, prekašajo vsako konkurenco po finosti, ki omogočajo z jako majhno množino pobarvati veliko površino, razpošilja po nizkih cenah
Adolf Hauptmann v Ljubljani
tovarna oljnatih barv, firneža, laka in steklarskega kleja.
Električni obrat. (413-32)
Ilustrovani ceniki so dobri brezplačno.

C. kr. tobačna glavna tovarna v Ljubljani.
Št. 5152. Dne 2. septembra 1903.

Razglas.
C. kr. tobačna glavna tovarna v Ljubljani razpisuje v nabavo potrebnih desek, plohov, obročev, sodčkov, dog in premoga za leto 1904. oziroma 1905. konkurenčno razpravo.
Pismene ponudbe vsaka pola kolekovana z 1 K in opremljene s pobotnico o 10% varščini, zaračunjeni po zasluzku za leto 1904. in vloženi pri kaki c. kr. blagajni, dopolnjejo naj se najkasneje do dne 1. oktobra 1903 ob 11. uri dopoludne na podpisano c. kr. tobačno glavno tovarno.
Napis naj se glasi: Ponudba za dobavo desek, plohov, obročev i. t. d. k št. 5152/1903.
za leto 1904. potrebovalo se bode 52.000 kosov 4 metre dolgih, 14 mm debelih desk iz mehkega lesa, in 13.000 kosov 4 metre dolgih, 20 mm debelih desk iz mehkega lesa; dalje
1000 kosov 4 m dolgih, 26 mm debelih in 316 mm širokih desek (mehki les)
200 " 4 " " 33 " " " 316 " " " "
300 " 4 " " 40 " " " 316 " " " plohov "
500 " 4 " " 53 " " " 316 " " " "
300 " 4 " " 53 " " " 316 " " " mecesnovina.
8 m³ 260 mm širokih 53 mm debelih in 2 m dolgih plohov iz trdega lesa (hruška, javor),
12 m³ obsekanih hlodov različnih širin,
100 kosov hrastovih pragov, dolgost: 1.5 m, širokost: 0.19 m, visokost: 0.15 m
1.000 " leskovih velikih obročev dolgost 3.5 m v zvezkih po 50 kosov
130.000 " malih " " " 2.5 " " " " 100 "
500 " velikih bukovih sodov po 2 hl
1.200 " bukovih dog 80 cm dolgih
1.400 " hrastovih " 116 " "
1.000 " " " 70 " "
21.000 meterskih centov premoga.
Potrebne množine za leto 1905. v približnem številu kakor v letu 1904. naznanile se bodo zalagateljem pred potekom leta 1904.

Na tisoče zdravnikov v tu- in inozemstvu je preskusilo ter priporoča
Lovacrin-vodo za lase
pri gologlavosti, pri pomanjkljivi rasti brade, pri slabi rasti las pri damah, pri izpadanju las i. t. d.
To naznanilo je za vsakogar, tako za dame kakor za gospode, ki so dolejš brez uspeha uporabljali druga neustevna sredstva za rast las, jako važno. Zdržim se seveda, vsake sodbe o drugih sredstvih, ali to vam morem dolocno zagotoviti, da je „LOVACRIN“ najvsepešnejše sredstvo. Ono se vedno izgovarja po slavnoznanem receptu in mi vsak dan prizna za stotine priznanj. V malo dneh po prvem namasanju začnejo lasje rasti in to se nadaljuje, dokler se ne doseže zdrava in polna rast močno zakoreninjenih, naravnih las. Razvema tega ne izpadajo več lasje, ki so srastli vlad uporabe „LOVACRINA“. Mogoč bi vsako stran tega časa izpiniti s spričevaji, ki sem jih prejel tekom sedmih 6 mesecev.
„LOVACRIN“ deluje tako kratkem času, kakor si le moremo selati. Zin meh majhnih, toda krepko vratačih las se najpoprej prikaže, ki se razvijajo potem s tisto močjo kakor pri mladem odravem človeku.
LOVACRIN“ uporablja oseba vseh družbinskih slojev, obojega spola in vsake starosti. Veliko izmed slovitih oseb sodanjega časa ga je uporabljalo s vpehom.
„LOVACRIN“ da tako moškim, kakor tudi ženskam in otrokom krasno lase, napravlja lase, goste, dolge, polne, svetle in svilnute mehke, ohrani iste mladostne sveže in lepe, ovira izpadanje, ohrani kožo čisto in zdravo, odvrne toraj plešavost, da zgodaj ovislim lasem zopet prvirno naravno barvo, prežene srbenje in pospešuje rast obrvi, trepalnic, brk in brade, kakor tudi rast las na pleši.
Cena velike steklenice „LOVACRINA“, ki zadolga za več mesecev, 5 K, 3 steklenice 12 K, 6 steklenic 20 K. Pošilja proti postalcu povzetju ali ob se donar naprej pošlje, evropejsko akadično:
M. Feith, Dunaj VI. Mariakilferstrasse 45.
Zalogo v Ljubljani imajo: (2375-1)
Anton Kanc, drogerija; Edvard Mahr, židovske ulice; lekarna pri zlatem jelonu Josip Mayer, lekarnar.

Berger-jeva medicinsko-higijenična mila

iz tovarne G. Hell & Comp. v Troparju so s najboljšim vspehom vporabljajo v tu- in inozemstvu. Zlata kolajna (471-17) iz leta 1900.

Bergerjevo 40 odst. kotranovo milo } proti izpuščajem in polt-
Bergerjevo žvepleno kotranovo milo } nitim boleznim.
Bergerjevo glicerol kotranovo milo } proti poltnim nečistostim
Bergerjevo panama kotranovo milo } kot milo za umivanje in
 kopanje.

Posebno priljubljena so še naslednja mila: *bencol-milo, boraksovo milo, karbolovo milo, nastolovo žveplo za tiste osebe, katerim je nepriljubljen kotranov vonj, pri poltnih boleznih, žvepleno milo, žvepleno milo in žvepleno pesčeno milo, milo proti solnčnicam in petroselinovo milo proti rdečici obraza in ardečici, tannin-milo, Bergerjeva zobna pasta v tubah, št. 1 za normalne zobe, št. 2 za katičice so najboljša čistila za zobe.*

Vsa Bergerjeva mila iz tovarne G. HELL & Comp., upeljana že 30 let imajo na etiketah kot znamenje pristnosti poleg stoječo varnostno znamko in podpis firme G. Hell & Comp. v ru- deči barvi.

Zalogo za Ljubljano imajo gg. lekar- narji: M. Leustek, M. Mardetschläger, Jos. Mayr, G. Piccoli in Ubald pl. Trnkóczy in vse druge lekarne na Kranjskem.

Podpisani gremij naznanja, da se vrše ponavljavni izpiti na gremijalni trgovski šoli dné 27. septembra t. l. ob 7. uri zjutraj, šola se pa otvori isti dan ob pol 11. uri dopoludne.

Trgovski gremij v Ljubljani.

(2355-3)

Med. univ. dr. Ivan Jenko

stanuje in ordinuje od pol 2. do pol 4. pop.

sedaj (2301-2)

Dunajska cesta 18 — Dalmatinove ulice 1
(hiša Kmetске posojilnice).

Učne knjige

za vse srednje in ljudske šole
v najnovejših odobrenih izdajah, kakor tudi vse druge šolske potrebščine

priporoča

L. Schwentner

knjigotržec v Ljubljani

Dvorski trg šte. 3.

(2377-1)

Naznanilo.

Podpisani dajem tem potom slavnemu občinstvu v vednost, da bodem svoj

pekovski obrt

še dlje časa na svoj račun in režiji izvrševal in bodem svoječasnó izročitev tega obrta svojim častitim odjemalcem pravočasno naznanil.

Vsled skušnje, katero sem pridobil pri svojem 33letnem izvrševanju pekarskega obrta, sem v položaju vsem zahtevam mojih odjemalcev najtočneje ustreči.

Naročila blagovoljno naj se oddati v mojih prodajalnah (2395-1)

Pred Škofijo 4 in v Kolesijskih ulicah 4.

Malo pecivo, t. j. vsakovrstne žemlje, kifelci itd., naj si bude na dom poslano ali pa v prodajalnici kupljeno, prodajam komad po 3 vin. (1½ kr.)

Istotako dobi se vsakovrstni beli in črni kruh, kakor tudi vse v stroko kolačnikov spadajoče fino pecivo.

Zahvaljujoč se za dosedanjo naklonjenost, prosim za isto še nadalje beležim se

z odličnim spoštovanjem

Ivan Förderl

pek in kolačnikar.

Največja zaloga navadnih do najfinejših otroških vozičkov in navadne do najfinejše

žime.

M. Pakič
v Ljubljani.

Meznim naročnikom se pošilja s povzajem.

Zahtevajte pravo

Ciril-Methodovo kavino primes

katero priporoča domača

I. jugoslov. tovarna za kavine surogate v Ljubljani.

Zahtevajte jo povsod!!

Krasno izbero

konfekcije za dame in deklice

kakor tudi

manufakturno blago perilo vsakovrstne preproge i. t. d.

priporoča

Anton Schuster

Ljubljana
Špitalske ulice šte. 7.

Solidno blago. - Nizke cene. -

Veliko zalogo

rokavic za dame in gospode

kravat za gospode toaletnega blaga

dalje

ščetic za zobe, glavnikov, dišav, mil itd. itd.

iz najbolje renomiranih tovarn priporoča

Alozij Persche

Ljubljana
Pred škofijo št. 21.

Založnik o. kr. državnih uradnikov.

Pod trančo št. 2.

Ivan Sokič

39 priporoča

v najnovejših trgovah in v velikih izberih in

in slavnike

cilindre, čepice

Klobuke

Pod trančo št. 2.

„Glasbena Matica“ v Ljubljani.

Šolsko leto 1903/4. se prične z vpisovanjem dne 15., 16. in 17. septembra. To slovensko glasbeno vzgojevališče podaje učencem umetniško glasbeno izobrazbo v raznih instrumentih, posebno v klavirju in violini od prvega začetka do popolne konservatorijske in koncertne višine, v violi, violončelu, kontrabasu in flavti do dostojne usposobljenosti za sodelovanje v orkestru dalje v solopetju od začetka do operne in koncertne višine in v vseh znanstveno teoretičnih vedah, ki so za celotno in popolno muzikalično izobrazbo neizogibno potrebne, posebno v glasbeni teoriji, harmoniji, kontrapunktu in glasbeni zgodovini popolno izobrazbo za razumevanje skladb in predpogoje za skladanje, dirigiranje, pevovodstvo itd. Instrumentalnim učencem se nudi posebej prilika, vaditi in izobraževati se v orkestralnih ensemble-vajah, katerih se z letošnjim letom vpeljejo redno vsak teden. Glasbeno estetično izobrazbo zborovom petju se učenci uče pri skupnih vajah zborov in pri event. sodelovanju pri koncertih. Na zavodu poučuje sedem učiteljev. Zavod stoji pod artističnim vodstvom koncertnega vodje prof. Mateja Hubada in pod administrativnim vodstvom šolskega vodje Frana Gerbiča. Šolnina znaša od 1 krome na pol let do 4 in 6 kron na mesec. Natančneje se izve iz plakatnih objav in pri društvi v Vegovih ulicah št. 5.

(2344-2)

Odbor „Glasbene Matice“.

Slav. občinstvu naznanjam, da so dovršena dela **moje nove restavracije**

pri „Zajcu“

na Rimski cesti 24

kjer se nahajajo zelo ugodni, obširni in moderno opremljeni prostori, pripravljeni za zaključene družbene večere, kakor strelce, društvene seje ter za razne skupne pojedine itd. Istotam je rendez-vous slavnega omizja „klinike“, ter vsih mojih blagonaklonjenih gostov prejšnje dolgoletne gostilne na Rimski cesti šte. 4.

Točijo se priznana najboljša stara in nova pristna vina iz najbolj plemenitih vinskih pokrajin kakor: dolenska, goriška, istrska, štajarska, klosterneuburska, dalmatinska in razna druga vina na litre in v steklenicah ter se tudi oddajajo v sodeih. Kdor ljubi zdravo, pristno vinsko kapljico, ukusna jedila, točno in prijazno postrežbo, ta pridi in ustrezno mu bude!

Nadejam se od slav. občinstva obilne naklonjenosti.

Z vsem spoštovanjem

Avguštin Zajec,
restavrater.

(2329-3)

Delo je zastajalo gospodinjam

dokler so morale testenine doma mesiti

Odkar pa dobé gotove (1880-8)

„ilirské testenine“

jim je kuhanje prava igrača.

Resnično!

„Zajec“ pomaga velikansko kot nedosežen „uničevalec mrčesov“.

Kupuj pa „le v steklenicah“!

V Ljubljani pri gospodih:

C. Cisař.	Ant. Kanc, drog.	J. Mehle.	Viktor Schiffer.	Ferd. Terdina.
Iv. Fabiana nasl.	Mihael Kastner	P. Mencinger.	M. Spreitzer.	Uradniško kon-
Anton Korbar.	Edmund Kavčič.	Josip Murnik.	Anton Stacul.	sumno društvo
F. Groschl.	Josip Kordin	Iv. Perdana nasl.	Peter Sterk.	
Karl C. Holzer.	Anton Krisper.	Vaso Petričič.	Fran Stupica.	
Ivan Jebačin.	Peter Lassnik.	Karl Plainšek.	M. E. Sapan.	
Ant. Ječminek.	Alozij Lilleg.	A. Šarabon.	A. Sušnik.	

Bled: Pavel Homann, Oton Wölfling.
 Crnomelj: Andrej Lackner, Karl Müller, B. Schweiger, Anton Zuroc.
 Draga: P. S. Turk.
 Hrib: A. Bučar, Fran Kovač.
 Idrija: A. Jelenec, Josip Šepetavec.
 Kamnik: Josip Klemenčič, Anton Pintar, Fr. Šubelj.
 Kočevje: Fr. Jonke nasl.
 Robert Koritnik, Fran Loy, Peter Petsche, Iv. Röthel, Mat. Rom, Fran Schleimer.
 Kostanjevica: Alojzij Gač.
 Krško: F. X. Aumann sin, R. Engelsberger.

Kranj: Fran Dolonc, Ivan Majdič, Karl Šavnik, le- karnar „pri sv. Trojici“, Josif Krenner.
 Litija: Lebinger & Berg- mann.
 Lož: F. Kovač.
 Mirna: Josip Schuller.
 Mokronog: Josip Errath, B. Šbil, „pri škofa“.
 Novo mesto: Küssel & Kon- čan, A. Pauser, P. Pletersky.
 Polhov gradec: J. A. Leben.
 Postojna: Anton Ditrich, G. Pikel.
 Radeče: Ivan Haller, J. Trepenčnik, I. občno rade- ško konsumno društvo.

Radovljica: L. Fürsager, Fr. Homann, Oton Homann.
 Sodražica: Ivan Levstik.
 Šiška: J. C. Juvančič.
 Skofja loka: E. Bardych, M. Žigon (1893-15)
 Travnik: G. Bartol.
 Trebnje: Jakob Petrovčič, Ivan Zernatto.
 Trzin: Frid. Raitlharek.
 Velike Lašče: Ferdinand M. Doganoc.
 Vipava, — Vrhpolje: Fran Kopal.
 Vrhnika: Davorin Šetine.
 Zagorje: R. F. Mihelčič, Iv. Müller sen.
 Žužemberk: Jak. Dereani.